

A 205

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

1879

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον τῆς Ἑστίας: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

—
1879

1239

ΑΙΤΣΑ

ΣΟΚΟΛΕΙ ΣΟΚΟΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνατροφή, ἐκπαίδευσις.

Βιβλία (Ἡ περὶ τὰ) ἐνασχόλησις 87. Βιβλίον (τὸ μικρότερον μέχρι τοῦδε ἐκτυπωθέν) 175, (τὸ πρῶτον) ὅπου φέρει χρονολογίαν 111. Βιβλίον (περὶ καταγράφεισ) 255, (Σπάνιος) πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας 304. Βυρτεμβέργη (Ἐκπαίδευσις ἐν) 365. Πανεπιστημίου (λόγος τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας ἐπὶ τῇ καταθέσει τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ ἐν Οὐψάλῃ) 336. Πάπας (Ὁ) Λέων ΙΓ' καὶ ὁ διδάσκαλός του Πατρίστης 63. Πορτογαλίαν (Ἐκπαίδευσις ἐν) 47. Συνταγματικὸς (Ἐισαγωγή τῆς διδασκαλίας τοῦ) δικαίου ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Ἑσθίας 384. Σχολεῖον (Ἀμερικανικόν) 346. Σχολείων ἑορταὶ ἐν Μονάχῳ 394.

Ἀρχαιολογικά.

Ἀθήναι (Αἰ) περὶ τὰ τέλη τοῦ 16' αἰῶνος μ. Χ. 74. Ἑσπερίδων (Ὁ κήπος τῶν) 172. Ἑστίας (Ὁ ἐν Ῥώμῃ νκός τῆς) 314. Ὀλυμπία (Δύο ὧραι ἐν) 385.

Βιογραφίαι.

Ἀσώπιος (Κωνσταντῖνος) 273. Ἐδισον 101. Θείρισος (Εἰρηναῖος) 33. Μάγερ (Ὁ φιλέλληνας Ι. Ι.) 65. Σαχίνης (Γεώργιος) 81. Σολωμός (Διονύσιος) 353. Φαβιέρρος (Ὁ φιλέλληνας) 17. Ψαλλίδης (Ἀθανάσιος) 145, 203, 237.

Γεωργικά, βιομηχανικά, ἐμπορικά, δημόσια ἔργα.

Ἀναφορὰ (Περὶ ἔργου) περὶ προστασίας τῶν πτηνῶν 270. Ἀνθέων ἔκθεσις ἐν Μονάχῳ 394. Ἀσφαλιστικὴ (Παράξενος) Ἐταιρία ἐν Ἀμερικῇ 352. Ἀτμοκίνητον (τὸ μικρότερον) τοῦ κόσμου 349. Βιολογικὸν (τὸ μεγαλύτερον) τοῦ κόσμου 111. Γάλλοι γεωργοὶ 320. Γάτων ἔκθεσις 144. (Νοσοκομεῖον) 400. Δουβλὴν ἑστιάτοριον 397. Ἑλλὰς (Ἡ) ἐν τῇ Ἐκθέσει τοῦ 1878, 134. Ἐπιστέγασις ὁδοῦ ἐν Λονδίῳ διὰ κρυσταλλίνου θόλου 143. Εὐκάλυπτοι (Οἱ) ἐν Κύπρῳ 63. Ζώων (περὶ προστασίας τῶν ἀφελίμων) 376. Ἡλεκτική τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττας 335. Ἡλεκτρικὸς (Φωτισμὸς δι') φωτὸς τοῦ Καπιτωλίου τῆς Οὐασινγκτόνας 143. Θέρμανσις ὀλοκλήρου πόλεως διὰ μιᾶς μόνης ἐστίας 240. Θηρίων (Κυνήγιον ἀγρίων) ἐν Ἀφρικῇ 336. Ἴππος (Ὁ) 207. Ἴππων βραβεῖα 63. Καουτσού 61. Κοιτῶνος ἔπιπλα 335. Κόρκαξ (Καὶ οἱ) εἶνε ἀφελίμοι 333. Κυνῶν ἔκθεσις 400. Κρούβυλος (Μεταξένος) chignon 334. Οἴνου κατασκευὴ παρὰ τῶν Κινέζων 335. Πανάμας (Διόρυξις τοῦ ἰσθμοῦ τῆς) 16. Παρισίους (Ὀδοὶν ἀγρηστον ἐν) 58. Προβάτων (Ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ κόσμῳ) 240. Πτηνὰ (τὰ) παρὰ τοῖς Τούρκοις 95. Πτηνῶν (Καταστροφή) 128. Ῥακῶν (Ἐμπόριον) 272. Σήραξ (Ἡ μεγαλύτερα ὑπόγειος) τοῦ κόσμου 336. Σιδηροδρόμος (Ἐναέρσιος) ἐν Νέῃ Ἰόρκῃ 13, 206. Σίτου (Τὶ παράγει εἰς κόκκους) 254. Συγκοινωνίας (Μέσα) τῶν λαῶν 109. Τηλεγραφικὴ (Ἡ πρώτη) γραμμὴ ἐν τῇ Σινεῇ 352. Φωταίριον (Κάτω τὸ) 12. Φωτογραφία (Νέα μέθοδος) 16. Ὠὲ (Ψαυδῆ) 239.

Γεωγραφία καὶ περιηγήσεις.

Ἀθήναι (Αἰ) πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν 42. Ἀφρικῆς (Ἐξερευνησις) 270. Γῆς (Ὁ γύρος τῆς) 270, 383. Πόλων (Νέα εἰς τὸν βόρειον) πελαγοδρομία 32, 269.

Ἐπιστημονικά.

Ἀερόστατα (τὰ) ἐν πολέμῳ 384. Ἀλλήθεια (Ἐπιστημολογία) 111.

Ἀνθρωπολογικαὶ σημειώσεις 208. Ἀνθρώπου (τὸ ὄριον τῆς ζωῆς τοῦ) 58. Δάμαλις κωφάλαλος 63. Ἐλεφάντων (Ἀγγίνοια) 111. Ἐδρακίνας (περὶ) 126. Ζῶα φιλοποτοῦντα 365. Ζώων (Σφυγμὸς τῶν) 238. Ἡλεκτρικὴ ἰσχύς πρὸς φωτισμὸν τοῦ βουθῶ τῆς θαλάσσης 334. Ἡμέρα (Ἡ μακροτάτη) τοῦ ἔτους 364. Ἡμερολόγιον (Ὁθωμανικόν) 175. Ἡμιόνου (Μακροδιότης) 142. Θαλάσσης (Ὁ γύρος τῆς) 223. Θεραποκρατιῶν (περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ ὕψηλων) 79. Κυμάτων (Ὁ γύρος τῶν) 239. Κύνας (Πεπαυμένους) 365. Μυρμηκῶν (τὰ ἕθη τῶν) 39, 53. Νάνος ἐν Χαλκίδι 384. Νεότητος (Ἡ πηγὴ τῆς) 170. Ὀδόντων ἐμφύτευσις 174. Ὀστρεῶν (Ὠὲ) 336. Πανώλης (Ἡ) ἐν Ἑλλάδι 159. Ποδηλάτου (περὶ) velocipède 63. Ποδὸς (Ὁ μικρὸς δάκτυλος τοῦ) 47. Ποντικὸν κελαιοῦντες 270. Πτηνῶν κηδεῖα 201. Πῦρ (Ἡλιακόν) 328. Τηλεφώνου (Ἐφαρμογαὶ) 269. Τίγρεις (Ἐγγήρησις ἐπὶ) 349. Τρίχας (Πόσας) ἔχομεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν 236. Χρυσάλλις, ψυχὴ 238. Ψιττακοὶ (τὸ πατροσύλιον καὶ οἱ) 174. Ψύλλων (Νοσηροσύνη) καὶ κοριθῶν 330. Ὠρίων 11.

Ἡθῆ καὶ ἔθιμα.

Ἀνθέων (Ἀξιωματικὸς ἐπὶ τῶν) παρὰ τοῖς Τούρκοις 287. Ἀραβες (Οἱ) καὶ οἱ φρενοβλαβεῖς 224. Βασκανία (Ἡ) παρὰ τοῖς Τούρκοις 256. Ἐἴδομας (Ἡ μεγάλη) ἐν Μονάχῳ 267. Ζυθοποιτικὴ πανήγυρις ἐν Μονάχῳ 252. Θεοφανείων (Ἡ ἑορτὴ τῶν) ἐν Μοριχόβῳ 10. Μάϊου (Ἡ πρώτη) ἐν Μονάχῳ 394. Λαχάρνοι 57. Παρασκευὴ (Ἡ) ὡς ἀποφρῆς ἡμέρα 109. Πενθερὰ (Ἡ) παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς 376. Σπουδαταὶ ἐν Μονάχῳ, 394, 395. Χειρίδων (περὶ) 282.

Καλλιτεχνικά.

Καλλιτεχνῶν (Τιμαὶ ὑπέρογκοι ἔργων ζώντων) 143. Βασιλέως (Μελομανία) 383. Ὠραιότης (Τελεία) γυναικὸς 110.

Κοινωνικά, πολιτικὰ, στατιστικὰ.

Ἀμαξηλάται (Ἄγγλοι) 31. Ἀνατολισμὸς (Τὶ ἐστὶ) 173. Ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ τοῦ κόσμου 174. Βιβλικὴ ἔταιρία ἐν Ἀγγλίᾳ 320. Βλαχική 334. Γάμου (Ἐκκοσμητικαὶ τῆς) τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας 285. Πεντηκονταετηρίδα (τοῦ) τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας 63, 395. (περὶ) 208, 315. Γλάστωνος (Πεντηκονταετηρίδα τοῦ πολιτικοῦ βίου τοῦ) 32. Γραμματεῖα τῆς Ἐπικρατείας 369. Γυμναστικῆς (Ἐταιρία) ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ 304. Γυναίκες (Πόσου τιμῶνται αἰ) 320. Δημοσιοποιήσις ἐφημερίδων 15, 176. Δικαιοσύνη (περὶ) ἐπὶ ἐπαναστάσεως 225. Δυσμορφίας (Ἄθλων) 110. Ἐμπορίας (Διαγωνισμὸς) 239. Ἡγεμονόπαιδος (Βάπτισις) ἐν Μαυροβουνίῳ 391. Θανατικὴ (Ἡ) ποινὴ ἐν Ἑλβετίᾳ 336. Θύρας (Δύο τῆς βασιλοπαιδείας) 62. Καρὰ τῆς (Ἀπάντησις πρὸς τὸν στρατηγὸν Γ.) 33. Κεραλικῆς (περὶ) ποινῆς 62. Κληροδοτήματα (Παράξενος) 210. Κλοπὴ (Παράξενος) 208. Κρατῶν (τὸ μικρότερον ὄλιον τῶν εὐρωπαϊκῶν) 176. Κρίσις (Ὀικονομικὴ) ἐν Ἀγγλίᾳ. 62. Λίσκερ (περὶ τῆς εὐφραδείας τοῦ) 144. Λιμὸς ἐν Κοκχάμπ 384. Λονδίῳ (Τοκίτο! καὶ θάνατος ἐν) 208. Μετεωρίων Ἰσομήματα 335. Μνήμονες (Δημόσιοι) ἐπὶ Καποδιστριαῖο 385. Μυστακικὸν ζήτημα 256. Νεάνις, γραμματεῖς τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσπεριῶν ὑπουργοῦ τῆς Ἀμερικῆς 63. Νικητῶν ἀποτέφρασις 80, 224. Νομισμάτων (Παγκόσμιος ἑτησίαι ἀπόδειξις) 208. Πειρατεῖ (Οἱ) ἐν ἀλευρόμυλοι 208. Πένητες ἐν Ἀγγλίᾳ 304. Πληθυσμὸς Ἀθηνῶν ἐν ἔτει 1879, 384, (Εὐρωπαϊκῶν) 111.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἑβδομος

Συνδρομὴ ἰτησια: Ἡ. Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἀρξονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶνε ἰτησια.— Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ἰδιῆς Σταδίου, 6.

7 Ἰανουαρίου 1879

ΠΑΝΟΜ. ΤΗΣ ΥΠΟΓΡ. ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΧ. ΣΠΕΤΣΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ

γνώσιμος - ἀποδοξάν

Ὁ ἀείμνηστος Εὐστάθιος Σίμος κατέλειπε ἀτελεῖ ἐλευθέρην μετάφρασιν τοῦ συγγράμματος τοῦ Διμιτρίου Σουβίστρ *Un philosophe sous les toits*, τοῦ βραβευθέντος ὑπὸ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκ τῆς μεταφράσεως ταύτης, ἣν ἐξέπονει χάριν τῆς Ἑστίαις, ἡ τις καὶ ἄλλας αὐτοῦ διατριβὰς πρωτοτόπου καὶ μεταπεφρασμένας πολλάκις μετ' εὐγνωμοσύνης κατεχώρισεν εἰς τὰς στήλας αὐτῆς, ἀποσπόμεν τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον, εὐμενῶς χορηγηθὲν ἡμῖν ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός. Καίτοι δ' ὁ θάνατος δὲν ἀφῆκε αὐτὸν νὰ ἐπιτελεσθῆ καὶ ἀναθεωρηθῆ τὸ ἔργον, νομίζομεν ὅμως ὅτι ἐλάχιστον ἐλαττοῖ τοῦτο τὴν ἀξίαν προϊόντος καλὰμου ἀνδρός ἀριστοτέχνου περὶ τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν. Σ. τ. Δ.

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ἐρχομαι ἐκ τῆς ἐκκλησίας. Ὁ γείτων μου Ποθητὸς μὲ ἠρώτησε καθ' ἑδὸν διατὶ ὑπῆγα εἰς τὸν ναὸν τῆς ἐνορίας, καὶ ὄχι εἰς τὴν Μητρόπολιν, ὅπου γίνεται ἡ βασιλικὴ τελετὴ. Ἄπεκριθην ὅτι ἐπροτίμησα ν' ἀκούσω ἐν ἡσυχίᾳ τὴν θείαν ἱερουργίαν. Ὁ Ποθητὸς ἐμεϊδίασε: «Καὶ τί γυρεύομεν, εἶπεν, ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἀπόκληροὶ τοῦ κόσμου μεταξὺ τῶν πλουσίων καὶ τῶν εὐτυχῶν τῆς γῆς; Πρὸς τί ἀνωφελῶς νὰ βλέπωμεν καὶ νὰ ζηλεύωμεν; Καλῆτερα μακρὰν!» Ἐκυψα τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν ἀπεχαιρέτησα.

Ὁ Ποθητὸς λοιπὸν μὲ ὑποθέτει σκυθρὸν, πικρόχολον, μισάνθρωπον, φθονερὸν, ἀποφεύγοντα νὰ βλέπω τοὺς εὐτυχεστέρους μου, καὶ ἐπιδεικνύοντα διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀποστροφὴν μου. Ἄλλ' εἶναι τοῦτο ἀληθές; Δὲν ἔλαβα λοιπὸν ὡς σύμβολον τὸ χρυσοῦν ἐκείνο ἀρχαῖον παράγγελμα;

«Αἰτός γενόμενος, τοῖς ἔχουσι μὴ φθόνει.»

Ἐλησμονήσα ἄρα γε τοὺς ὠραίους τούτους στίχους τοῦ Εὐριπίδου;

«Τίς ἄρα μήτηρ ἢ πατὴρ κακὸν μέγα βροτοῖς ἔφρασε τὸν δυσδύμονον φθόνον; Πῶς καὶ πότ' οἶκε σώματος λαχὼν μέρος; Ἐν χερσὶν, ἢ σπλάγγνοισιν, ἢ παρ' ὀμμάτων ἔσθ' ἡμῖν; ὡς ἦν μάχθος λατροῖς μέγας»

ΤΟΜΟΣ Ζ'—1879.

κῶν πόλεων) 14. Πομπηδοῦρα (Δαπάναι: τῆς Κυρίας) 15. Προλήψεις (Ἀρχαῖαι καὶ νέα) 190. Σιδηροδρόμων (Μῆκος πάντων τῶν) τοῦ κόσμου 282. Σύλλογος (Γυναικεῖος) ἐν Βερολίῳ 271. Σύνταγμα τῆς Ἰαμαϊκῆς 224. Ταχυδρομεῖα (Ἀγγλικὰ) 14. (Ἑλληνικὰ) 400. Τηλεγραφήματα (Ἀναλογία) ἐπὶ 100 κατοίκων 173. Τοῦρκου ὑπουργοῦ εὐφυῆς λόγιον 383. Τράπεζα (Ἐθνικὴ χρηματιστικὴ) ἐπὶ Καποδιστρίου 209. Φοῖνιξ (Ὁ) ὡς ἔθνικὸν σύμβολον τῆς Ἑλλάδος 221. Φόροι ἐπὶ Γραικορωμαίων 236. Φυλακὰ ἐν Ἰαπωνίᾳ 199. Χαρτοπαικτεῖον (Περίεργον) 62. Ψηφοφορία (Ἐλεγχος καθολικῆς) 222.

Πρακτικαὶ γνώσεις.

Ἀδάμαντας (Μέσον ἀναγνωρίσεως γνησίου) ἀπὸ ψευδοῦς 320. Αἱμορραγία (Πρόχειρον μέσον πρὸς ταχεῖαν ἐπίσχεσιν τῆς) τῆς μύτης 176. Ἀνθέων (διατήρησις) 352. Ἐνδουμάτων (καθαρισμὸς) 208. Εὐρωπαισμός (Μέσον πρὸς ἀποτροπὴν τῆς) 48. Κοσμημάτων (Καθαρισμὸς ἀργυρῶν) 80. Κωνόπων (Μέσον ἐξαφανίσεως τῶν) 304. (Προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τῶν) 384. Λύγγα (Μέσον τοῦ καταπαθεῖν τὸν) λόγγυγα 192. Λυγνίας (Μέσον δι' οὗ τὸ φῶς τῆς) ἀποβαίνει λαμπρότερον 16. Λυγνῶν (Περὶ δαλίμων σωλήνων τῶν) 256. Συραφίων (Ἐκλογὴ) 288. Ὀνίσκου (Μέσον δι' οὗ ἀποβαίνει ἐσθλῆτον τὸ ἔλαιον τοῦ) μουρούνας 240, 272. Πομάτων (Ἐξαγωγή) σιαλῶν 224. Σπόγγων (Καθαρισμὸς) 112. Στρώμα ἐξ ἀγύρου τοῦ ἀραβοσίτου 160. Σφηκῶν (Προφυλακτικὰ μέσα κατὰ τῶν δηγμάτων τῶν) 128.

Ἰγυεινὴ.

Ἀνθέων (Δηλητηρίαισι διὰ τῶν τεχνητῶν) 352. Γάλακτος (Περὶ) ὡς φαρμάκου 144. Γλυκίσματα δηλητήρια 16. Διφθερίτις 111. Ἡμικρανία 176. Καπνίζοντα (Τὰ) παιδία 160. Κατάρθου (Θεραπευτικὰ μέσα) 96. Ὄψεις (Περὶ) 48. Στομάχου (Περὶ τοῦ) 240. Ἰγυεινῆς (Περὶ σπουδῆς τῆς) 64. Ἰγνου (Δωμάτια) 32. Χειμέθλων (Περὶ) χιονιστρῶν 64.

Φιλολογία, ἠθολογία, φιλοσοφία.

Ἄγγλοι (οἱ) ἐν Ῥωσίᾳ ἐπὶ Ἰῶν Δ' τοῦ Τρομεροῦ 123. Ἀθῆναι (Αἱ) ἐν ἔτει 1878, 255. Ἀλγίται 13, 31, 48, 61, 80, 96, 111, 128, 143, 160, 173, 192, 206, 224, 239, 255, 271, 288, 304, 320, 333, 352, 368, 383, 400. Ἀλῆ Πασῆς τῶν Ἰωαννίνων 150. Ἀκαδημαϊκὴ τελετὴ ἐν Μονάχῳ 254. Ἀπόκρουσ (Αἱ) 91. Βίος (Ὁ) καὶ τὰ παιγνίδια τῶν παιδίων 27. Ἐγωῖσμός (Περὶ) 297. Ἐπαναστάσεως (Τὰ τρία τελευταῖα ἔτη τῆς ἐλληνικῆς) 305. Ἐπιστολαὶ (Ἀθηναϊκαὶ) 349, 366, 381, 397. Ἰανουαρίου (Ἡ 1) 1. Ἰσταμῆνου (Περὶ τῆς λέξεως) 384. Καρφίδες (Τέσσαρες) 190. Κοράνιον 302. Κόλασις (Ἡ) καὶ οἱ Ἕλληνας 331. Μητέρας (Πρὸς τὰς) 219. Μωρία: 142. Νευρίου (Μία σελὶς ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ) 379. Οὐστέκ Χάν (Ὁ) πρὸς τὸν Νεσορίν 140. Παροιμίαι Ἀρραβιτικαὶ 383. Περιστεραὶ (Αἱ) τῆς Ἑνετίας 299. Πορτογαλλίας (Ὁ βασιλεὺς τῆς) καὶ τὰ γράμματα 143. Ρενάν (Ἐρνέστος) 268. Ροσπουκὸ (Ἰνῶμαι καὶ σκέψεις τοῦ δούκῃ Δε-λα) 13, 31, 47, 61, 80, 96, 110, 127, 143, 159, 173, 191, 206, 223, 239, 254, 271, 287, 304, 319, 333, 351, 368, 383, 399. Σκηνόδερμπεη (Προσοδικία ἐλεύσεως τοῦ) παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς 332. Σπουδαστοῦ Πινακίδες 251, 267, 394. Συγγραφεῖον (Ὁ πολυγραφώτατος πάντων τῶν δραματικῶν) 314. Συμβουλὴ (Μία) 336, 368. Τολώσης (Ἀνθεστήρια) 329. Τρόπων (Περὶ) 184. Φίλελφος (Ὁ) καὶ ἡ γενεὴς τοῦ Τιμοθέου 173. Φιλικὴ ἑταιρεία 241. Φλυαρία

(Περὶ) 325. Χολέρα (Ἡ) ἐν Ἀθῆναις, ἐν ἔτει 1854, 108.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Ἀνεκδοτα: Ἀκαδημαϊκοῦ 269. Βέζερ 64. Βασιλείως Βυραρίας 383. Κῆρ (Ἀλφόνσου) 240. Μακρῶντ 128. Μυροκοροδάτου (Τοῦ ἐξ ἀποβήτων) 174. Νικολίου Α' Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας 246. Πλουσίου καὶ φιλαργύρου 175. Παλμερσῶν 335. Πίθηκοι: βαλκαντιστόμοι: 396. Σκνδ (Γεωργίας) 174. Σουλιὰ (Φρειδερίκου) 144. Φιλίππου (Βασιλείως Λουδοβίκου) 397.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ.

13, 31, 48, 61, 80, 96, 110, 143, 159, 191, 206, 224, 239, 255, 271, 288, 304, 320, 333, 351, 368, 383, 399.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑΙ.

Λάρας (Λουκῆς) 5, 22, 34, 49, 65, 83, 97, 113, 129, 153. Νανίνη 117. Περίοδος τῆς γῆς ἐν ἡμέραις ὄγδοηκοντα 177, 193, 209, 227, 241, 257, 276, 289, 306, 321, 337, 356, 369. Ταυτότης (Ἡ) 343. Ὑποσχέσεως (Ἡ δυνάμις τῆς) 204. Φύγη (Ἡ) 161.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑΙ ΕΚΗΝΑΙ.

Ἐσπερίς (Ἡ) τοῦ κυρίου Σουσαμάκη 68.

ΠΟΗΗΣΙΣ.

Ἐπιγράμματα 288. Νόθον (Μία πράξις) τοῦ σοφοῦ 265. Προαίσθημα 191. Χωρισμὸς 206.

Συνταγαὶ ὠφέλιμοι.

336, 352, 368, 384.

Πανομοιότυπα.

Γραφῆς: Τζακάλωφ (Ἀθανασίου) 241. Ὑπογραφῶν: Ἀνδρουτσοῦ (Γεωργίου) 1, Ἀσωπίου (Κωνσταντίνου) 273, Γρίθα (Θεοδώρου) 305, Θερισίου (Εἰρηναίου) 33. Μάγερ (I. I.) 65, Σαχίγη (Γεωργίου) 81, Σολωμοῦ (Διονυσίου) 353, Φαβιέρου 17, Ψαλίδα (Ἀθανασίου) 145.

Παροράματα.

Σελ. 129, στ. α', στίχ. 2. ἀντὶ «ἐν ἔτει 1821» ἀνάγν. ἐπὶ Καποδιστρίου. Σελ. 177, στ. α', στίχ. 1. ἀντὶ «Ἐκκλ. νομ.» ἀνάγν. «Σικίνου.» Σελ. 337, στ. α', στίχ. 3. ἀντὶ «Καποδιστρίου» ἀνάγν. «τῆς ἀντικυβερνητικῆς κυβερνήσεως τοῦ 1832.» Σελ. 384, στ. β' στίχ. 23. ἀντὶ «ἐπόντος» ἀνάγν. «ἀπιόντος».

Σφραγίδες.

Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ἐν ἔτει 1821, 161. Δασμοτελωνεῖου Αἰτωλικοῦ ἐπὶ ἐπαναστάσεως 257. Ἐσωτερικῶν (τῆς ἐπὶ τῶν) Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας 369. Θεῶν (Ἐλευθερίας) ἐπὶ ἐπαναστάσεως 193. Μεγαρίδου (Διοικητικοῦ τοποτηρητοῦ) ἐκ τῆς ἀντικυβερνητικῆς κυβερνήσεως, ἐν ἔτει 1832, 337. Μνήμονος (Δημοσίου) Σκοπέλου, ἐπὶ Καποδιστρίου, 385. Πρωτοκλήτου δικαστηρίου τοῦ τμήματος τῆς κάτω Μεσσηνίας, ἐπὶ Καποδιστρίου 225. Σικίνου, ἐπὶ ἐπαναστάσεως 177. Σπετσῶν (Ἀστυνομίας) ἐπὶ Καποδιστρίου 321. Ταχυδρομείου τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ Καποδιστρίου 129. Τραπεζῆς (Ἐθνικῆς χρηματιστικῆς) ἐπὶ Καποδιστρίου 209. Ὑγειοκατανομιμαρχίου Πάτμου ἐπὶ ἐπαναστάσεως 49. Ὑγειονομίου τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος ἐπὶ ἐπαναστάσεως 289. Ὑπουργείου ἐπὶ ἐπαναστάσεως (Τοῦ πολέμου) 97. (Τῶν οἰκονομικῶν) 113.

Τομαῖς ἀφαιρεῖν, ἢ πότοις ἢ φαρμάκοις, Πασῶν μεγίστων τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων.»

Ὅχι, ὄχι. Ἀπηλλάγην, δόξα τῷ Θεῷ! ἀπηλλάγην τῆς κακῆς καὶ δυσωνύμου ταύτης νόσου. Ἄλλὰ διατὶ πιστεύεται ὅτι δὲν ἀπηλλάγην; διατὶ ὁ Ποθητὸς ἐλάλησεν εἰρωνικῶς ἐπὶ τοιαύτην πεποιθήσει; Ἄς ἐκβάλω καὶ αὐτὸν καὶ οἰονδήποτε ἄλλον ἐκ τῆς ἀπάτης. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει, ὄχι μόνον νὰ πράττῃ αὐτὸς τὸ καλόν, ἀλλὰ καὶ νὰ γίνεται καλὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ὁμοίους του. Οὕτως ἐνεργεῖται ἡ οἰκοδόμησις ἀλλήλων, τὴν ὁποίαν παραγγέλλει ἡ θρησκεία. Ἄς θέλῃω τοὺς ὀφθαλμούς μου διὰ τοῦ εὐαρέστου θεάματος ἀνθρώπων εὐδαιμονούντων. Οὐδέποτε εὐρέθην τόσον εὐτυχῆς, ὅσον ἀφοῦ χαίρω εὐλικρινῶς ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ τῶν ἄλλων. Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ; Πλάσμα δίψαν ἔχον εὐτυχίας. Ἡ εὐτυχία εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνάγκη· εἶναι δὲ καὶ ἡ πληρεστάτη καὶ ἡ χαριεστάτη ἀνάπτυξις τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ. Εἶναι καθὼς ἡ εὐωδία εἰς τὸ ῥόδον, καθὼς εἰς τὴν ἀηδάναν ἡ μελωδία. Πῶς οἱ εἰς ταῦτα εὐφραίνόμενοι δὲν εὐφραίνονται ἐπίσης καὶ εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων;

Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι, ζητοῦντες τὴν εὐτυχίαν, παραγνωρίζουν πολλάκις τὴν ἑδὸν, καὶ περιπλανῶνται μακρὰν τοῦ σκοποῦ; Τόσῳ περισσότερο αὐτοὶ μὲν εἶναι ἀξιοὶ συμπαθείας, τὸ δὲ θέαμα τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας ἐρατεινὸν καὶ ἀξιοέρατον. Καὶ ἀληθῶς, πόσα κωλύματα, ἐπιπροσθούντα μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς εὐτυχίας αὐτοῦ! Κωλύματα φυσικὰ, φθοραὶ, κίνδυνοι, νόσοι, θάνατοι προσφιλῶν προσώπων, καὶ ὅσα ἄλλα ἀνεξάρτητα τῆς θελήσεως αὐτοῦ καὶ κωλύματα φανταστά, ἀλλὰ προερχόμενα ἐκ προλήψεων καὶ ἀποπλανήσεων τοιούτων, ὥστε ἡ εἴς αὐτῶν ἀπαλλαγὴ γίνεται εἰς τοὺς πολλοὺς ἀκατόρθωτος. — Ἴδὲ τοὺς φιλοπλοῦτους, τῶν ὁποίων ἡ πλεονεξία, ἀντὶ νὰ κορσεθῇ, αὐξάνει διὰ τοῦ πλουτισμοῦ, καὶ βλέπει πάντοτε ἐνώπιον αὐτῆς στερήσεις. — Ἴδὲ τοὺς φιληδόγους, χαυνουμένους καθ' ἡμέραν διὰ τῆς ἀπολαύσεως, καὶ ἐν τῇ χαυνώσει ταύτῃ αἰσθανόμενοι ὅτι ἀπώλεσαν τὴν αἰσθησὶν πάσης ἡδονῆς. — Ἴδὲ τοὺς φιλοδόξους οἵτινες, εἰς πᾶσαν ὑποτιθεμένην τῆς φιλοδοξίας αὐτῶν προσβολὴν, ὄξυχολοῦν καὶ ἐρεθίζονται καὶ δυσυπνοῦν, κα-

Ὡς ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος Συβαρίτης, ἐντὸς τῆς στρωμνῆς τοῦ ὁποῖου εἶχε διπλωθῆ ἐν φύλλον ῥόδου.

Σὺ, Εὐθύδημε, εἶσαι ἀπληλαγμένος ὄλων τῶν τοιούτων. Ἄγαμος καὶ μόνος ἐν τῷ κόσμῳ, στερεῖσαι τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ στερεῖσαι συγχρόνως καὶ τῶν πικριῶν τοῦ ἐν οἰκογενεῖα βίου. Διασωθῆς ἐν λιμένι μετὰ κινδυνώδη πελαγοδρομίαν, κατοικῶν μικρὰν ἰσόγειον κατοικίαν ἐν Γερανίῳ, κατέχων ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν ταπεινὴν, καὶ ἐπαρκῶν εἰς τὰ τοῦ βίου σου διὰ τοῦ μικροῦ μισθοῦ τῆς ὑπηρεσίας ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρίας, βλέπων ἐκ τῆς ἀφανείας σου τὸν κόσμον ὡς θάλασσαν, καὶ οὔτε τὰ ἐξ αὐτῆς πλοῦτη ἐπιθυμῶν, οὔτε τὰ ναυάγια φοβούμενος — οὔτε τὸν φθόνον τῶν ἄλλων διεγειρών, οὔτε σὺ ἔχων ἀφορμὴν τοὺς ἄλλους νὰ φθονῆς — δόξαζε τὴν θεῖαν Πρόνοιαν διὰ τὴν ὁποῖαν σοὶ ἐχορήγησεν εὐεργεσίαν ταύτην τῆς αὐταρκειᾶς, καὶ λέγε πρὸς σεαυτὸν πάλιν καὶ πολλάκις ὅτι τὸ καλύτερον μέσον πρὸς ἀπόδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης σου εἶναι ἡ τελεία καὶ ἀπεριόριστος πρὸς τὸν πλησίον σου ἀγάπη.

Ὡρα 10 π. μ. Ἰσταμαι πρὸ τῆς Μητροπόλεως. Πόσος θόρυβος! πόσον συνωθούμενον πλῆθος! Ἄμαξαι, στρατός, ἵππικόν, τὰ πάντα φύρδην μίγδην. Συμπεριπατῶ μετὰ τῶν πολλῶν διαβαίνω πολλάκις ἐμπρός ὀπίσω τὴν τῆς Μητροπόλεως ὁδόν, καὶ τοποθετοῦμαι ὑπὸ σκιᾶν ἐν τῇ πρὸς τὴν θορυβώδη ὁδὸν τοῦ Ἐρμού γωνία, ὅθεν βλέπω καὶ περιεργάζομαι ἀνέτως τοὺς διαβαίνοντας. Ἴδου ἐξέρχονται. Πτωχὴ μου ἀκοή, ἐξεκωφάθης. Σάλπιγγες, τύμπανα, πάντα τὰ ὄργανα τῆς μουσικῆς, καὶ ἐπὶ πᾶσι κρότοι διαδοχικοὶ πυροβόλων. Πῶς εὐφραίνονται ἐν τῇ ταραχῇ ταύτῃ, καὶ τρέχουν τῆδε κἀκείσε, τὰ μικρὰ ταῦτα τοῦ λαοῦ παιδιὰ! Ἄ! τρέμω μήπως τὰ καταπατήσῃ τὸ ἵππικόν. . . Ἴδου καὶ ἄμαξαι σφριγόντων ἵππων, πλησιάζουσαι εἰς τὴν κλίμακα τῆς ἐκκλησίας. Βοήθειαν εἰς τὰ μικρὰ παιδιὰ! Κλητῆρες! . . . Δόξα τῷ Θεῷ! οἱ κλητῆρες τὰ παρεμέρισαν. Ἠσύχασα. Ἐπανέρχομαι εἰς τὴν γωνίαν μου. Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, οἱ αὐλικοὶ, ἐμβαίνουν εἰς τὰς ἀμάξας. Ἴδου ἔρχονται. Ὅποιοι ἵπποι! ὅποιοι χαλινοὶ, καὶ φάλαρα, καὶ ἐπίπια, καὶ ὄχηματα, καὶ θεράποντες μεγαλόσχημοι, καὶ οἰκοστολαί! Πόσος ἄργυρος, πόσος χρυσὸς ἐν ἀφρονίᾳ! Διέρχονται ἐμπροσθέν μου. Βλέπω τὸ εὐγενὲς καὶ ἀρρένων πόν τῆς στάσεως τοῦ βασιλέως, τὴν συμπαθῆ καὶ θελατικὴν μορφήν τῆς βασιλίσσης, καὶ τὰ καλά καὶ ἄθωα πρόσωπα τῶν βασιλοπαίδων. Καὶ ὑπουργοὶ, καὶ στρατηγοὶ, καὶ ναύαρχοι, καὶ ὄλον τὸ ἐπιτελεῖον. Τὰ πάντα ἐν πλοῦτῳ, καὶ λαμπρότητι, καὶ στολαῖς χρυσοπαρύφους. Οὕτω μεγαλοπρεπῶς πανηγυρίζεται

ἡ ἐναρξίς τοῦ Νέου Ἔτους, καὶ ἡ γενομένη τελετὴ ἤτο παράκλησις πρὸς τὸν Ἰψίστον Θεόν, ἵνα ἐξαποστείλῃ αὐτὸ αἴσιον, καὶ φέρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ πᾶν εἶδος εὐδαιμονίας. Οὐδὲν δικαιοτέρον τῆς εὐχῆς καὶ τῆς δεήσεως ταύτης ἐκ μέρους παντὸς ἀνθρωπίνου πλάσματος. Ὅλοι αἰσθάνονται τὴν αὐτὴν δίψαν τῆς εὐτυχίας ὅλοι ἀπειλοῦνται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σιγῆς τῆς δυστυχίας. Ἀφθόνητος λοιπὸν καὶ ἀνεμέσητος ἡ ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας εὐχή. Εἰσάκουσον αὐτὴν, πανάγαθε Θεε, καὶ καταστήσον εὐτυχῆ, ὅσον ἐπιτρέπουν αἱ θεαὶ σου Βουλαι, ὅλα τὰ ἐμψυχὰ σου δημιουργήματα δέξαι δὲ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην μου ὅτι, ἀπαλλάξας με τῆς φιλοδοξίας καὶ τῆς φιλοπλουτίας, μὲ διατηρεῖς εὐχαριστούμενον ἐν τῇ ὀλιγαρκείᾳ, καὶ συγχρόνως ἀνοίγεις τὴν καρδίαν μου εἰς τὰ φιλικὰ ταῦτα πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ πλησίον μου αἰσθήματα. Ἐν τούτοις, ἐπιτρέπεται μοι νὰ σκεφθῶ δὲν εἶναι ἄρα γε μεγάλη ἡ τοιαύτη πολυτέλεια εἰς ἔθνος μικρὸν καὶ πτωχὸν ὡς τὸ ἡμέτερον;

Πρόσεχε, Εὐθύδημε, ἐπὶ τῶν κρίσεών σου. Γνωρίζεις ὅτι πολλὰ καὶ διάφορα, καὶ ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς πολυτελείας, ἀποφαίνεται ἡ κοινωνικὴ ἐπιστήμη καὶ γνωρίζεις ἀκόμη ὅτι ἤλθες ἐνταῦθα ἵνα φαιδρύνῃς τὰ βλέμματά σου ἐπὶ τῇ θεᾷ προσώπων εὐδαιμονούντων, καὶ πᾶν ὅ,τι φέρει χροιάν σκυθρωπῆς ἐπικρίσεως κακῶς συμβιβάζεται πρὸς τὸν τοιοῦτόν σου σκοπὸν.

Ἐπειτα, σκέφθητι ὅτι ὁ θεσμὸς τῆς βασιλείας, ὁ τόσον ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἀναγκαῖος, φέρει ὄρους τινὰς μεθ' ἑαυτοῦ, τῶν ὁποίων ἡ παράβλεψις καταβιβάζει αὐτὸν τῆς ἀνηκούσης πρὸς τὸν ὁποῖον καθιδρύθη σκοπὸν θέσεως. Τοιαῦτα πρὸ πάντων εἶναι ἡ ἐθιμοτυπία καὶ ἡ ἐξωτερικὴ λαμπρότης. Τοιούτους εἶναι καὶ τοιοῦτος ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος. Ἴνα καλῶς ἐμφορηθῆ τῶν προσόντων Ἀρχῆς διηνεχοῦς καὶ ὑπερτάτης, πρέπει νὰ θεωρῆ αὐτὴν ἐν ἐξόχῳ καὶ χωριστῇ περιωπῇ, καὶ νὰ ἔχη ἀδιαλείπτως πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ χωρίζον αὐτὸν ἀπ' αὐτῆς διάστημα. Οὕτω καὶ μόνον γίνεται σεβαστὸν εἰς τὰ πλήθη τὸ εἶδος τοῦτο τῆς Ἀρχῆς.

Ἡ Μητρόπολις ἐκενώθη. Ἄς στραφῶμεν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἐρμού. Ἡ κίνησις, ὁ θόρυβος, ἡ συσσώρευσις ἐξακολουθοῦν. Οἱ ἐξώσται ὅλοι εἶναι πλήρεις θεατῶν, καὶ μάλιστα γυναικῶν, ἐν λαμπρᾷ ἐνδυμασίᾳ. Πόσον συγχάνει τὸ ὄραϊον τοῦτο ἡμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους δραματίζει συγχρόνως τὸ διπλοῦν πρόσωπον Ὅρωσαι καὶ δρώμεναι! Καὶ αἱ ἄμαξαι τῶν πλουσίων, καὶ τὰ περικαλλῆ ταῦτα ὄχηματα, τὰ πλήρη φαιδρῶν ἐποχοιμένων. Πόσα παιδιὰ ἰδίως, μειδιῶντα, ἀγγελοπρόσωπα, ἐπιδεικνύουν χαριέντως πρὸς ἄλληλα τὰ δωρηθέντα αὐτοῖς ἀθύρματα! Ἐν ἄλλο εἶδος ἀνθρώπων ἐλκύει τὴν προσοχὴν

μου. Ποῦ τρέχουν καὶ τί φέρουν εἰ διασταυροῦντες τὴν ὁδὸν καὶ ἀνεπιλήπτως ἐνδεδυμένοι ὑπηρεταί, μετὰ καὶ ἄνευ οἰκότητος; Ἐνόησα. Φέρουν τὰ ἀνταλλασσόμενα δῶρα τοῦ Νέου Ἔτους, τὰς στρήνας τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων, καὶ μεταδίδουν τὰς εὐχὰς τῶν κυρίων αὐτῶν εἰς φιλικὰς οἰκογενεῖας. Καὶ ὁ ἀναμιγνύμενος λαὸς φαίνεται συμμετέχων τοῦ γενικοῦ τῆς χαρᾶς αἰσθήματος, διότι παντοῦ βλέπω γελῶντα πρόσωπα καὶ ἐνδύματα νέα. Ἐδῶκε λοιπὸν ἐντευξίν ἐνταῦθα πρὸς ἑαυτὴν ἡ ἀνθρωπότης, ἵνα τὰ μέλη αὐτῆς ἐπιδειξῶσιν ἀλλήλοις τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν, καὶ προσφέρωσι καὶ λάβωσιν εὐχὰς ὑπὲρ αὐτῆς. Εὐδαιμονεῖτε, εὐδαιμονεῖτε, φίλοι μου καὶ ἀδελφοί μου. Εἴθε νὰ πληρωθῶσιν αἱ εὐχαὶ ὑμῶν, καὶ ἡ ἀρχομένη νέα αὕτη τοῦ χρόνου περιόδου νὰ ᾖναι σύμφωνος πρὸς τὰς ἀθῶας ὑμῶν ἐπιθυμίας! Μετὰ συγκινήσεως ἀποτείνω καὶ ἐγὼ πρὸς ὅλους ὑμᾶς τὰς εὐχὰς μου. Δέξασθε αὐτάς, καθὼς τὰς προσφέρω, εἰλικρινῶς, ὡς εἶς, παρόντες ἀδελφοί μου. Ἄλλ' εἴστε σεῖς ὅλοι τῆς πόλεως ταύτης οἱ κάτοικοι, καὶ δὲν ὑπελείφθησαν ἄρα γε μακρὰν τῆς τύρβης τῶν εὐδαιμόνων ἄνθρωποι πάσχοντες, νοσοῦντες, πένοντες, ἢ ἄλλως ἀδυνατοῦντες νὰ ἔλθωσιν ἐνταῦθα, καὶ ν' ἀναμιχθῶσι μετὰ τοῦ ζῶντος τοῦτου πλήθους; Ἀπονέμω λοιπὸν καὶ πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί ἀπόντες καὶ ἀπαλειπόμενοι, τὰς εὐκτηρίους μου ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει προσήσεις.

Ἀποτείνωμαι πρὸς σέ, ἀγαθὴ οἰκογένεια, περὶ τὴν κλίνην νοσοῦντος πατρὸς συνθηροσμένη, θεραπεύουσα τὸν προσφιλῆ γέροντα, καὶ καιροφυλακτοῦσα, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἱατροῦ, νὰ ἐξανοίξῃς ἐν τῷ μαργαρίτῃ τοῦ ἰδρώτος τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς παθουμένης ἰάσεως.

Ἀποτείνωμαι πρὸς σέ, τρυφερὰ μήτηρ, παρακαθημένη παρὰ τὴν κοιτίδα πάσχοντος βρέφους, τῆς ὁποίας τὰ πλήρη δακρῶν βλέμματα μεταβαίνουν ἐναλλάξ καὶ ταχέως ἀπὸ τοῦ ἀγαπητοῦ ὄχρου προσώπου εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου κρεμασμένην προσκυνητὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου.

Ἀποτείνωμαι πρὸς ὑμᾶς, ἐργάτιδες δύο ἀδελφαί, καταπονούμεναι ἐκ τῆς ἐργασίας πρὸς διατροφήν ὑμῶν καὶ τῆς παραλύτου ὑμῶν μητρὸς, αἰτινες, ἀφοῦ διήλθετε ὅλην τὴν νύκτα ράπτουσαι, ἐπαύσατε ἀπὸ πρωῆς τὴν ἐργασίαν, χάριν τῆς ἑορτῆς, καὶ κατεκλίθητε κατάκοποι πλησίον τῆς μητρὸς, ἥτις πρὸ ὑμῶν ἐξυπνήσασα, θορυβεῖ ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτῆς ἵνα ἐγερθῆτε.

Ἀποτείνωμαι πρὸς σέ, ἐργάτα τῆς διανοίας, πτωχὲ μαθητὰ ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν, ὅστις ἵνα ἐπαρκέσῃς εἰς τὰς σπουδὰς σου, μιμούμενος Κλεάνθην τὸν ἐπικληθέντα Φρεάντην, τὰς μὲν ἡμέρας, μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῶν μαθημά-

των, ἐνασχολεῖσαι ἐν τοῖς δικαστηρίοις εἰς ἀντιγραφὰς, τὸ δὲ πλεῖστον τῶν νυκτῶν ἀγρυπνεῖς μελετῶν καὶ ἤδη, ἀφοῦ σ' εἰσχόλησε μέχρι τοῦ ὄρθρου ἡ λύσις μαθηματικοῦ προβλήματος, ἀναλαβούσης τῆς φύσεως τὰ δικαιώματα αὐτῆς, ἀπεκουμῆθης βαθέως ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ τῶν βιβλίων σου.

Ἀποτείνωμαι πρὸς ὅλους ὑμᾶς ἐν γένει, ἄπορα πλάσματα, εὐαίσθητοῦντα μὲν πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, ἀγευστα δὲ αὐτῆς εἰσέτι, καὶ εὐχομαι ὑμῖν ἀπὸ καρδίας νέον ἔτος αἴσιον, αἰσιώτερον τοῦ παρελθόντος, ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν κατατρυχόντων ὑμᾶς δεινῶν, καὶ πνεῦμα αὐταρκειᾶς τοιοῦτο, ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς ἐμὲ ὁ Θεός, μετὰ πλείστα τοῦ βίου τρικυμίας.

Μεσημβρία. Ἐμβαίνω εἰς τὴν οἰκίαν μου. Καλῶς ἐπραξα μεταβάς εἰς τὴν Μητρόπολιν, καὶ ἀπολαύσας τοῦ τερπνοῦ καὶ πανηγυρικοῦ θεάματος. Τοῦ θεάματος τούτου ὀλίγον ἔλειψε νὰ στερηθῶ, καὶ χρεωστῶ εἰς τὸν γείτονα Ποθητὸν τὴν τῆς ἀπολαύσεως χάριν. Ἄλλὰ περὶ τοῦ Ποθητοῦ ἐπεφυλάχθην νὰ μερμηνήσω. Ὁ Ποθητὸς μνησικακεῖ κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς ἀνθρωπότητος εὐδαιμονούσης. Διατί; Κύριος οἶδε πόθεν λαβὼν ἀφορμὴν. Τοῦτο ἀρίνω ἄλλοτε νὰ τὸ μάθω. Ἐν τούτοις ὑπεσέθητι σήμερον εἰς ἑμαυτὸν νὰ τὴν ἐπαναφέρω εἰς τὴν φιλανθρωπίαν. Τί λοιπὸν παιητόν; . . . Ἄλλὰ τί ἀκούω; Ἐρίδας καὶ φωνὰς ἐκ τῆς τοῦ Ποθητοῦ οἰκίας. Τὸ λεπτόν τοῦ σανιδώματος ἐπιτρέπει ν' ἀκροασθῶ ἄλλ' ἐπιτρέπει τοῦτο ἄρα γε καὶ ἡ ἠθικὴ; Σὺ, Θεε, καὶ σὺ, συνειδήσεις, γνωρίζετε ὅτι πράττω τοῦτο πρὸς σκοπὸν ἀγαθόν.

ΜΗΤΗΡ. Ἄφες τα, φίλε μου τὰ ταλαίπωρα. Ἄρκει ὅτι δὲν ἔλαβον σήμερον, πρώτην τοῦ ἔτους, κἀνὲν ἐκ τῶν συνήθων παιγνιδίων, τὰ ὁποῖα πρὸ ἡμερῶν περιμένουν. Ἄρκει ὅτι τρέχουν εἰς τοὺς δρόμους γυμνόποδα καὶ ἄσκεπῃ τὴν κεφαλὴν. Μὴ τα βλασφημῆς. Εἴμεθα πτωχοί μᾶς λείπουν ὅλα ἄς ἔχωμεν τοῦλάχιστον τὴν εἰρήνην.

ΠΑΤΗΡ. Τὴν εἰρήνην! τὴν εἰρήνην! πῶς θέλεις νὰ ἔχω τὴν εἰρήνην, ἐνῶ χίλιοι δαίμονες βασανίζουν τὴν καρδίαν μου; Αὐτὸ δᾶ, ὅτι δὲν ἠδυνήθην νὰ φέρω δύο εὐτελῆ δῶρα εἰς τὰ δύο αὐτὰ ἔλεσινα πλάσματα. Αὐτὸ δᾶ, ὅτι τὰ βλέπω γυμνόποδα καὶ ἄσκεπῃ τὴν κεφαλὴν. Αὐτὸ δᾶ, ὅτι βλέπω τὸν πῖλόν μου ῥυπαρὸν καὶ κατεσχισμένον, καὶ, ὄχι τὴν κρότην τοῦ ἔτους, ἀλλ' οὔτε κἀν ἡμέραν ἐργάσιμον φορούμενον πλέον. Αὐτὸ δᾶ, ὅτι βλέπω σοῦ, κυρία εἰρηνική, τὸ παμπάλαιον ἐπανωφόριον, τελειώσαν τὸν ἐπὶ σοῦ βίον σου, καὶ κράζαν πρὸ πολλοῦ τὴν σκυβαλοφόρον ἄμαξαν. Αὐτὸ δᾶ, ὅτι βλέπω τὴν θυγατέρα σου φοροῦσαν φόρεμα τὸσον παλαιὸν καὶ κατεμβλωμένον, ὥστε καὶ οἱ ἱ-

δικοί μου ὀφθαλμοί, οἱ συνειθισμένοι εἰς τὴν δυστυχίαν, δὲν ἤμποροῦν νὰ σταθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ χωρὶς . . .

ΟΥΓΑΤΗΡ. Πάτερ μου, ἀγαπητέ μου πάτερ, ἐγὼ δὲν θέλω νέον φόρεμα. Ἐχει ὁ Θεὸς παρεμπρός· ἄς ἔχωμεν μόνον ὑπομονὴν . . .

ΠΑΤΗΡ. Ἄ! εἶχαμεν μίαν κυρίαν Εἰρήνην, καὶ τώρα ἔχομεν καὶ μίαν κυρίαν Ὑπομονήν. Δὲν θέλεις σὺ, λέγεις· ἀλλ' ἐγὼ θέλω. Θέλω καὶ δαιμονίζομαι, θέλω καὶ παραφρονῶ, θέλω καὶ βλέπω πλοῦσιον καὶ νομίζω ὅτι μοῦ ἀπέσπασε τὰ πλάγγνα ἐκ τῆς καρδίας. Μὲ κατατρέπει ἡ μισανθρωπία· ζητῶ ἐκδίκησιν, ἐκδίκησιν κατὰ παντὸς πλοῦσιου. Τοὺς βλέπεις τοὺς κακούργους καὶ περιφέρονται ἐπιδεικνύοντες τὰ πλοῦτη των, καὶ δὲν ἤξεύρουσιν οἱ ἀλιτήριοι ὅτι μόνη ἡ θεὰ αὐτῶν εἶναι ὕβρις κατὰ τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος.»

Εὐθὺς δὲ, ἤκουσες. Τὸ ἔργον σου εἶναι φανερόν πλέον. Ἡ δυστυχὴς αὐτὴ οἰκογένεια πρέπει νὰ λάβῃ δῶρα τοῦ νέου ἔτους, καὶ νὰ τὰ λάβῃ ὡς προερχόμενα ἐκ χειρὸς πλοῦσιου. Ἐχεις τὸ χαρτονόμισμα ἐκεῖνο τῶν ἑκατῶν δώδεκα δραχμῶν, τὸ προσδιωρισμένον εἰς ἐνδυμασίαν σου. Ἐχει ὁ Θεὸς διὰ σέ· ἄς δαπανηθῇ τώρα εἰς τὴν καλητέραν αὐτὴν χρῆσιν. Ἴδου αὐτὸ ἐκ τοῦ κιβωτίου μου. Ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἀγοράν πύλου διὰ τὸν Ποθητόν, ἐπανωφορίου διὰ τὴν κυρίαν Ποθητοῦ, φορέματος διὰ τὴν δεσποσύνην Ποθητοῦ, πιλιδίων, σανδάλων καὶ παιγνιδίων διὰ τὰ δύο παιδιά. Ἄς τρέξω εἰς τὴν ἀγοράν. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς προσφορᾶς ἔχω καιρὸν νὰ σκεφθῶ καθ' ὁδόν.

Ὡρα 2 μ. μ. Ἐρχομαι ἐκ τῆς ἀγορᾶς. Ὁ Θεὸς ἠλόγησε τὸν σκοπὸν μου. Τὰ χρήματα, ὄχι μόνον ἐφθασαν, ἀλλὰ καὶ ἐπερίσσευσαν. Καὶ ἔπρεπεν· ὅθεν καὶ ἠγοράσθησαν ἐκλεκτά τινα τρόφιμα καὶ τὸ κἀνιστρον. Τὸ κομίζον αὐτὰ παιδίον νομίζω ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλην γειτονείαν.

«Ἄκουσε, παιδίον· ποῦ κατοικεῖς;

— Εἰς τὴν Πλάκα.

— Ἐρχεσαι ποτὲ εἰς τὴν συνοικίαν ταύτην;

— Πολλὰ σπανίως.

— Σὲ γνωρίζουν ἐδῶ οἱ γείτονες;

— Δὲν πιστεύω.

— Λάβε μίαν δραχμὴν διὰ τὸν κόπον σου καὶ διὰ τὴν ἐορτὴν, καὶ κτύπησε εἰς ἐκείνην ἐκεῖ τὴν οἰκίαν. Ὅταν ἔλθῃ τις ν' ἀνοίξῃ, πρόσφερε τὸ κἀνιστρον καὶ εἶπέ ταχέως· «Μία κυρία, λαμπρὰ ἐνδεδυμένη, καὶ ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς ἀμαξίας, ἐστάθη μακρόθεν καὶ μοι ἔδωκε νὰ σὰς δώσω αὐτὸ τὸ κἀνιστρον. Μὴ περιμείνης ἀπάντησιν, ἀλλὰ κλείσε σὺ ἐξώθεν τὴν θύραν καὶ φύγε.»

Τὸ παιδίον ἔρχεται καὶ μοι ἀναγγέλλει ὅτι

νεῆνις ἐξεληθούσα, καὶ ἀνοίξασα τὴν θύραν, ἔλαβε τὸ κἀνιστρον καὶ ἔμεινε ἀναυδὸς· ἤρχισε δὲ νὰ ἐξετάξῃ τὰ περιεχόμενα, ὅτε αὐτὸ ἔκλεισε μεθ' ὀρμῆς τὴν θύραν καὶ ἔφυγεν.

Ἄξιόλογα· τώρα πλέον πρέπει νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ. Πρὸ τούτου ὅμως ἄς ἀκούσω ἐκ τοῦ σανιδιώματος. Θόρυβον ἀκούω, ἀλλὰ πόσον διάφορον τοῦ πρώτου! Θόρυβον χαρᾶς, καὶ ἐκπλήξεως χαρμοσύνου, καὶ πλήρη γελώτων. Ὁ Ποθητὸς αἰτιατὰ γελῶν τὴν θυγατέρα του Ἄγγελικὴν ὅτι δὲν ἐπρόφθασε νὰ γνωρίσῃ τὴν προσφέρουσαν κυρίαν.

ΠΑΤΗΡ. Ἀνόητα ἔπραξες, Ἄγγελικὴ. Δὲν ἔπρεχε νὰ ἰδῆς τὴν ἀμαξίαν καὶ νὰ εὐχαριστήσῃς;

ΟΥΓΑΤΗΡ. Ἄλλ' ἀφοῦ σὰς λέγω δὲν ἐπρόφθασα! Ἐγὼ τὰ ἔχασα· μόλις ἤρχισα νὰ βλέπω τὰ περιεχόμενα, τὸ παιδίον ἔσυρεν ὀρμητικῶς τὴν θύραν, ἔκλεισε καὶ ἔφυγεν. Ὅταν ἤθελον ν' ἀνοίξω πάλιν τὴν θύραν, οὔτε παιδίον πλέον, οὔτε ἀμαξία . . .

ΠΑΤΗΡ. Ἀλλὰ πόσῃν ὄραν ἔκαμες ἕως νὰ μετανοήσῃς, κυρία Ὑπομονή; Αἶ, ἔπρεπε νὰ τελειώσῃς πρώτον τὴν ἐπιθεώρησιν ὄλου τοῦ κἀνιστροῦ. Αἶ, τώρα πλέον εἶσαι καὶ κυρία Περιέργεια. Καλὰ δὲν σὲ λέγω;

Ἐνταῦθα ἤρχισαν νὰ ὀμιλῶσιν ὄλοι ὁμοῦ, καὶ γέλωτες φαιδροὶ διέκοπτον τὰς ὀμιλίας.

Τότε ἔκρουσα τὴν θύραν. Ἡ Ἄγγελικὴ ἤλθε ν' ἀνοίξῃ.

ΕΓΩ. Δέχεσθε ἐπισκέψεις καὶ εὐχὰς διὰ τὸ Νέον Ἔτος;

ΠΑΤΗΡ. Ὅρισατε, ὀρίσατε, κύριε Εὐθύδημε. Σὰς ἀντεπευχόμεθα· εἰς ἔτη πολλὰ καὶ καλὰ!

ΕΓΩ. Σὰς βλέπω φαιδροὺς καὶ χαίρω.

ΜΗΤΗΡ. Δὲν ἤξεύρετε τί μὰς συνέβη. Μὰς ἤλθεν αὐτὸ τὸ κἀνιστρον, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ αὐτὰ τὰ ὄραϊα πράγματα.

ΠΑΤΗΡ. Κυττάξατε. Πῆλος ὀλοκαίνουργος δι' ἐμέ. Καλὸν ἐπανωφόριον διὰ τὴν κυρίαν ἐδῶ. Ὡραῖον φόρεμα διὰ τὴν κυροῦλαν ἐκεῖ. Δύο κομψὰ πιλιδία, δύο ζεύγη σανδάλων καὶ δύο ἀστεῖα παιγνιδία διὰ τοὺς μικροὺς αὐτοὺς παλαβοὺς. Καὶ προσέτι χοιρομέριον, λουκάνικα, ὀλλανδικὸν τυρίον, γλυκύσματα, δύο φιάλαι κρασίου τῆς Κηφισιάς, βλέπετε, βλέπετε.

ΕΓΩ. Ἀλλὰ ποῖος τὰ ἔστειλε;

ΠΑΤΗΡ. Ποῖος τὰ ἔστειλεν; Ἐδῶ εἶναι τὸ βάλε βράσε. Ἄς τὰ εἰπῇ ἡ Ἄγγελικὴ.

Ἡ Ἄγγελικὴ ἔσπευσε νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ διατρέξαντα, τὸ ἀγνωστον παιδίον, τὴν λαμπροφόρον κυρίαν, τὴν μεγαλοπρεπεῖαν ἀμαξίαν, χωρὶς νὰ λησμονήσῃ τὰς δικαιολογίας τῆς ὅτι δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἰδῇ περισσότερα.

ΜΗΤΗΡ. Τὸ περίεργον εἶναι, κύριε Εὐθύδημε, ὅτι περὶ ὄλων ἀκριβῶς τῶν σταλέντων, ἐκτὸς τῶν φαγητῶν, ἐκάμαμεν λόγον πρὸ ὀλίγου ἐν πνεύματι ὀργῆς καὶ ἀπελπισίας· ὡ-

στε λέγεις πῶς μὰς ἤκουσαν καὶ τὰ ἔστειλαν! !

Ἐκαμώθη ὅτι συλλογίζομαι.

ΠΑΤΗΡ. Τί λέγετε εἰς αὐτὰ, κύριε Εὐθύδημε;

ΕΓΩ. Περίεργον πρᾶγμα! Διέβαινα περὶ τὴν μεσημβρίαν, καὶ ἤκουσα ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀργίλας φωνᾶς. Ἐξῶ δὲ τῆς θύρας ἔστεικεν ἀμαξία μεγαλοπρεπῆς μετὰ χρυσοστολιστῶν ὑπηρετῶν, καὶ ἐντὸς αὐτῆς ὄραϊα καὶ λαμπροφόρος κυρία, ἧτις ἐφαινετο συγκινομένη καὶ προσέχουσα εἰς τὰ λεγόμενα. Ἐπειτα, ἐξήγαγε σημειωτάριον καὶ κατὰ ἐσημείωσεν. Ἐγὼ δὲ ἀπεσύρθην.

ΜΗΤΗΡ. Τὰ ἤκουσε λοιπὸν ὄλα. Τί ἐντροπή!

ΕΓΩ. Διὰ τί ἐντροπή; Ἐντροπή δὲν εἶναι εἰς τὸν πτωχόν, ὅταν ὀμολογῇ τὰς ἀνάγκας του· ἐντροπή εἶναι εἰς τὸν πλοῦσιον, ὅταν ἀποστρέφῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ δὲν τὰς ἀκούῃ. Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὸν πλοῦσιον, ὅταν καὶ τὰς ἀκούῃ καὶ ἔρχεται εἰς βοήθειαν αὐτῶν.

ΠΑΤΗΡ. Καλὰ λέγετε, κύριε Εὐθύδημε. Δόξα καὶ τιμὴ καὶ εὐλογία Θεοῦ εἰς τὴν ἀγαθὴν αὐτὴν κυρίαν!

ΕΓΩ. Ἦτον πλουσία, εἶπατε, αὐτὴ ἡ κυρία, κύριε Ποθητέ;

ΠΑΤΗΡ. Τοῦτο λέγει τοῦλάχιστον ἡ Ἄγγελικὴ. Καὶ ἔπειτα, τὸ ἔργον τῆς . . .

ΕΓΩ. Ἦτον πλουσία λοιπὸν, λέγω πάλιν.

ΠΑΤΗΡ. Καὶ διὰ τί τὸ λέγετε πάλιν; Ὁ εἴλετε ἴσως νὰ μὲ πειράξετε;

ΕΓΩ. Καὶ δὲν ἔχω δίκαιον; Δὲν εἶπατε ὅτι ἔχετε μῖσος ἀσπονδόν καθ' ὄλων τῶν πλοῦσιων;

ΠΑΤΗΡ. Αἶ, εὐλογημένη! Ἄς ἦσαν ὄλοι οἱ πλοῦσιοι καθὼς αὐτὴ ἡ κυρία, καὶ τότε θὰ ἐβλέπετε ἂν ἔχω μῖσος ἢ ἀγάπην.

ΕΓΩ. Ἐν τούτοις, δὲν ἤθέλετε νὰ παραδεχθῆτε ἐξαίρεσιν, καὶ ἰδοὺ ἀγνωστον κυρία, μόνον διότι ἔλαχεν ἐκ περιστάσεως νὰ λάβῃ γινώσιν τῶν ἀναγκῶν ἐνὸς ἀνθρώπου, τοῦ στέλλει τοιαῦτα δῶρα. Τίς οἶδεν ἂν, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας περιστάσεις, ὅτι ἀποδίδομεν εἰς ἀδιαφορίαν καὶ ἀσπλαγχνίαν, δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀποδώσωμεν εἰς μόνην ἀπροσεξίαν καὶ εἰς ἀπλὴν εὐκαιρίαν ἔλλειψιν;

ΠΑΤΗΡ. Ἄς τ' ἀφήσωμεν αὐτὰ πλέον. Ἐγὼ μετεβλήθην ριζικῶς ἀπὸ σήμερον.

ΕΓΩ. Συμφιλιοῦσαι λοιπὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν πλοῦσιων;

ΠΑΤΗΡ. Μάλιστα, μάλιστα, καὶ ἐξ ὅλης καρδίας. Ὑπὸ μίαν ὅμως συμφωνίαν.

ΕΓΩ. Ποίαν συμφωνίαν;

ΠΑΤΗΡ. Νὰ μὲ ἀκούσῃς ἄλλοτε νὰ σοῦ διηγηθῶ πῶθεν προῆλθεν ἡ τοιαύτη μισανθρωπία μου, τὴν ὅποیان σήμερον καταδικάζω.

ΕΓΩ. Πολὺ καλά.

ΠΑΤΗΡ. Καὶ ὑπὸ μίαν ἄλλην ἀκόμη συμφωνίαν.

ΕΓΩ. Ποίαν ἄλλην πάλιν;

ΠΑΤΗΡ. Νὰ καθήσετε νὰ συμπάγωμεν.

ΕΓΩ. Πολὺ εὐχαρίστως.

Δυσκόλως δύναμαι νὰ περιγράψω τὴν εὐθυμίαν, τὴν ζωρότητα, τὴν εὐτραπέλιαν ὄλων ἡμῶν κατὰ τὸ ὄραϊον καὶ ἀξιωματικόν ἐκεῖνο γεῦμα. Τὰ δάκρυα ἦσαν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ, ἐπειδὴ τὸ πάθος τῆς συγκινήσεως εἶναι κολλητικόν, καὶ ὄλων τῶν λοιπῶν οἱ ὀφθαλμοί—ἐκτὸς τῶν ἀθῶων παιδιῶν, ἅτινα κατεβρόχθιζον τὰ γλυκύσματα ἐν σιωπῇ—δὲν ἔστεροῦντο ὑγρότητος. Ἦσαν δάκρυα ἀγαλλιᾶσεως ψυχικῆς· ἦτον ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία τῆς καρδίας. Πράγμα ἀξίον παρρητήσεως, μετὰ πόσης εὐκολίας ὁ πτωχὸς λησμονεῖ τὴν δυστυχίαν του. Συνειθισμένος νὰ προσέγῃ μόνον εἰς τὸ παρὸν, δρᾷται ἀμέσως πάσης ἐμφανιζομένης ἀπολαύσεως· ἐνῶ ὁ πλοῦσιος, κατάκορος ὢν ἐκ τῆς χρήσεως, ἔχει ἀνάγκην χρυσοῦ καὶ ἀνέσεως πολλῆς ἵνα κατορθώσῃ νὰ γείνη εὐτυχής.

Ἦ τὸν θεὸν ὑπάρχοντα ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων συμψηρισμόν!

Ἀνεχώρησα ἐξώρας, ἀφήσας ἐν πλήρει εὐδαιμονίᾳ τὴν καλὴν ἐκείνην οἰκογένειαν.

Καὶ ἐγὼ οὐδέποτε ὑπῆρξα εὐδαιμονέστερος· οὐδὲ ποτὲ θὰ λησμονήσω τὴν ἐφετεινὴν εὐτυχῆ πρωτογονίαν. Εὐχαριστῶ σοι, Θεέ μου, ὅτι μὲ ὠδήγησες νὰ προσεξήσω εἰς ἑμαυτὸν, δι' ὀλίγων χρημάτων, τὴν ἀνεκλάλητον ταύτην ἡδονήν.

ΛΟΥΚΗΣ ΛΑΡΑΣ

Αὐτοβιογραφία γέροντος Χίου.

Οἱ δικειώσαντες ἐν Ἀγγλίᾳ ὁμογενεῖς θ' ἀναγνωρίσωσιν εὐκόλως τὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Λουκῆ Λάρα ὑποκρυπτόμενον Χίον. Συχνάκις ἤκουσα αὐτὸν διηγούμενον τῆς νεότητός του τὰς δοκιμασίας. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του ἐπεγερίσθη κατὰ προτροπὴν μου νὰ γράψῃ ἰδιοχείρως τὰς ἀναμνήσεις του, ὅτε δὲ πρὸ τινων ἐτῶν ἀπεβίωσεν, ἀνευρέθη μετὰ τῶν ἐγγράφων του τὸ χειρόγραφον, ὑπὸ ταῖναιαν φέρουσαν τὸ ὄνομά μου. Ἐκδίδων αὐτὸ σήμερον εὐχόμενος, ὅπως ἀναγνωσθῇ παρ' ἄλλων μεθ' ὅσου ἐγὼ ἐνδιαφέροντος ἤκουον τὰς προφορικὰς τοῦ γέροντος διηγήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1821 εὐρισκόμην εἰς Σμύρνην. Ἦμην τότε εἰκοσετῆς σχεδόν. Πρὸ ἑπτὰ ἡδὴ ἐτῶν ὁ διδάσκαλός μου, ὁ Παππᾶ Φλούτης, Θεὸς συγχωρέσει τον, εἶχε βεβαιώσει τὸν πατέρα μου, ὅτι ἔμαθον πλέον ὅσα γράμματα ἀκούσιν εἰς ἀνθρώπον μέλλοντα νὰ μετέλθῃ τὸ ἐμπόριον· ὁ δὲ πατήρ μου εἶτε πεισθεὶς ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ ἀγαθοῦ ἱεροδιδασκάλου, εἶτε θεωρῶν ὠφελιμώτερον τοῦ πρακτικοῦ βίου τὸ σχολεῖον, δὲν ἐνέκρινε νὰ μὲ ἀφήσῃ εἰς Χίον πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν μου, ἀλλὰ μ' ἐπῆρεν ἔκτοτε εἰς Σμύρνην, παραλαβὼν με κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς μαθητευόμενον, μετ' οὐ δε πολὺ ὡς ἐταῖρον εἰς τὸ ἐμπορικόν του κατάστημα.

Ὁ Ὑψιστος ἐν τούτοις κυλόγει τοὺς κόπους μας, τὸ δὲ ἰσοζύγιον ἐκάστου ἔτους ἦτο παχύτερον τοῦ προηγηθέντος, καὶ ἡ ἐμπορικὴ μας ὑπόληψις ἐστερεώτερον ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Σμύρνης. Ἄλλως τε, — δύναμαι μετὰ ὑπερηφανείας νὰ τὸ εἶπω, — ἀπ' ἀρχῆς ὁ πατήρ μου εἶχεν ἀποκτήσει ὄνομα καλὸν καὶ ὑπόληψιν ἀκραν, διότι ἦτο τιμιώτατος καὶ ἀκριβέστατος εἰς τὰς συναλλαγὰς του. Ὁρεῖλω δὲ νὰ προσθέσω, — καὶ δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ ἐπαινεθῶ, γνωρίζω ἐκ πείρας, ὅτι ὁ αὐτὸν ἐπαινῶν ἢ πλανᾶται, ἢ συγχάκις ἄλλους θέλει ν' ἀπατήσῃ διὰ τοῦτο δέ, ὅτε ἀνταποκριτῆς ζητῶν πίστωσιν χρηματικὴν μοὶ γράφει περιαιτολογῶν, ὅτι εἶναι τίμιος καὶ ἀκέραιος καὶ τὰ τοιαῦτα, τότε ἴσα ἴσα γίνονται ὑποπτος καὶ ἀποφεύγω τοῦ τοιούτου ἀνταποκριτοῦ τὰς σχέσεις· δὲν τὸ λέγω λοιπὸν διὰ νὰ ἐπαινεθῶ, — καὶ ἐπὶ τέλους οὔτε σοῦ ζητῶ οὔτε θὰ μοὶ δώσης χρηματικὴν πίστωσιν, ἀναγνώστὰ μου, ἀλλὰ τὸ λέγω ὡς φόρον νίκης εὐγνωμοσύνης, ὅτι τὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἐμπορικοῦ μου βίου τὴν χρεωστώ, πρὸ παντὸς ἄλλου, εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς τιμιότητος, τὰς ὁποίας ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἐτι ἠλικίας μοὶ ἐνέπνευσεν ὁ πατήρ μου.

Καθ' ὅσον κῆρυξον τὰ κέρδη ἐξετείνετο βελήμων τῶν ἐργασιῶν μας ὁ κύκλος, ταυτοχρόνως δὲ καὶ τῶν βλέψεών μας ὁ ὀρίζων. Αἱ μετὰ ξένων ἐν Εὐρώπῃ ἀνταποκριτῶν σχέσεις δὲν ἐξήρχον πλέον πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητος. Δύο ἢ τρεῖς ἐκ τῶν συμπολιτῶν μας, νέοι Κολόμβοι τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου, εἶχον ἤδη κατ' ἐκεῖνα τὰ ἔτη στήσει ἐν Λονδίῳ τὴν σκηνὴν των. Τὸ τρόπαιον ἐκείνων ἐτάραττε τὸν ὕπνον μας, τὸ δὲ παράδειγμα τῶν ὑπέκαιε τοὺς φιλοδοξοὺς πόθους μας, ὅθεν ἐσχεδιάζετο νὰ μεταβῶ κατὰ τὸ φθινόπωρον εἰς Ἀγγλίαν μεθ' ἐνὸς τῶν ἐκ μητρὸς θεῶν μου. Εἶχον μάλιστα ἀρχίσει νὰ διδάσκωμαι τὴν Ἀγγλικὴν ὑπὸ Ἀγγλοῦ τινὸς ἰερωμένου, εἶδους Παπᾶ Φλούτη, ὅστις βεβαίως πολλὰ δὲν με ἔμαθε. Ἄλλ' ἴσως δὲν ἦτο ἰδικόν του τὸ πταῖσμα. Ἄς μὴ καθάπτωμαι τῆς μνήμης τῶν πρώτων διδασκάλων μου!

Ὁ νοῦς καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς συγγενῶν ἢ φίλων καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ ἦτο ἀποκλειστικῶς προσηλωμένος εἰς τὸ ἔργον μας. Περὶ Φιλικῆς Ἐταιρίας καὶ τεκταινομένης ἐπαναστάσεως οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἐγνωρίζομεν. Συνησθάνομεθα μὲν ἀορίστως πως καὶ ἡμεῖς, μεθ' ὅλων τῶν τότε Ἑλλήνων, τὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ὀργασμὸν, ἐβλέπομεν εἰς Σμύρνην Εὐρωπαϊοὺς κρατεῦντας ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν, καὶ μετὰ πικρίας ἐνδομύχου ἐμακαρίζομεν τὰ αὐτόνομα Χριστιανικὰ ἔθνη, εἶχομεν ἀμυδράς τινας ἱστορικὰς γνώσεις περὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ νεφελώδεις τινὰς ἐλπίδας ἐ-

θνικῆς ἀποκαταστάσεως, στηριζομένης κυρίως εἰς τὴν ἐξ Ἀρκτου προεδοκωμένην ἀρωγὴν, τὰς δ' ἐφορτὰς συναρῶμενοι ἐψάλλομεν καὶ ἡμεῖς τοῦ Ῥήγα τὰ ἄσματα· ἀλλ' ὅμως δὲν ἐφρανταζόμεθα οὐδαμῶς, ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς παρρημονὰς ἐθνικῆς ἐκρήξεως. Διηρχόμεθα τὸν βίον ἡσυχοὶ ἐντὸς τοῦ Χανίου, τὴν μὲν ἡμέραν ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων ἐμπορευμάτων μας, τὴν δὲ νύκτα ἐντὸς τοῦ μικροῦ δωματίου, ἀνωθεν τῆς ἀποθήκης, ὅπου ἐκοιμώμεθα ὁ πατήρ μου καὶ ἐγώ. Τὰς Κυριακὰς ἐλειτουροῦμεθα ταχτικῶς εἰς τὴν ἀγίαν Φωτεινὴν, ἐνίοτε δὲ ἐπεσκεπτόμεθα οἰκογενεῖαν τινα ἐκ τῶν ἐν Σμύρῃ διαβιούντων Χίων. Σπανίως, ἀπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους, περὶ τὸ Πάσχα ἰδίως, ἐπηγαίνομεν πρὸς ἀναψυχὴν εἰς τὰ παρακείμενα χωρία, καὶ τότε ἀναπνεόντες ἀέρα καθαρὸν καὶ βλέποντες δένδρα καὶ ἀγρούς ἐνθυμούμεθα τὴν Χίον καὶ τὸν πύργον καὶ τὸν κηπὸν μας, καὶ μᾶς ἐφαίνετο βαρύτερος τότε ὁ ἀπὸ τῆς οἰκογενείας χωρισμός.

Οὕτω διήρχοντο αἱ ἡμέραι καὶ παρήρχετο ὁ καιρὸς, ἡ δὲ κυρία μου σκέψις ἦτο περὶ τῆς μελλούσης εἰς Ἀγγλίαν ἀποδημίας. Τὰ ὄνειρά μου περὶ τοῦτο περιστρέφοντο, καὶ ἦσαν ὄνειρα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν χρυσᾶ. Ἄλλ' ἐξαίφνης καὶ ἡσυχία καὶ ἐργασία καὶ σχέδια καὶ ὄνειρα τὰ πάντα διὰ μιᾶς ἀνετράπησαν.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου μίαν νύκτα ἐξύπνησα ἐντρομος. Εἶχα ἀκούσει τουφεκισμοὺς ἀλλεπαλλήλους εἰς τὸν ὕπνον μου. Ἀνεκάθησα ἐπὶ τοῦ στρώματος μετὰ τὰ ὄψα προσεκτικὰ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὸ σκότος. Ὁ πατήρ μου ἐκοιμᾶτο βραθέως. Μὴ ἦτο ὄνειρον; Ὁχι! Πῆρ, πάρ, πάλιν καὶ κραυγαὶ συγχρόνως ἀγρυαί. Ἐξύπνησα τὸν πατέρα μου καὶ ἠκούομεν ἀμφότεροι. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐζηκολούθησαν ἐκ διαλειμάτων οἱ κρότοι καὶ ἡ ταραχὴ. Δὲν ἠδυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν τί συμβαίνει. Καὶ πῶς νὰ τὸ μάθωμεν; Εἶχομεν τὴν περιέργειαν νὰ ἐξέλθωμεν, ἀλλ' ὁ φόβος ἦτο ἰσχυρότερος καὶ ἐμένομεν ἐντὸς τοῦ δωματίου. Πρὸς τὰ ἐξημερώματα κατέθεμεν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Χανίου, ὅπου εὔρομεν καὶ ἄλλους ἐκ τῶν κατοίκων του συνηγμένους, εἰς τὴν αὐτὴν ὡς ἡμεῖς ἀπορίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀνησυχίαν.

Τὰ Χάνια, καθὼς ἴσως γνωρίζεις, ἀναγνώστα, εἶναι συνήθως φηκοδομημένα ἐν εἶδει φρουρίου. Ἐξώθεν τοῖχοι ὑψηλοὶ καὶ στερεοί, ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ὑπαίθερος, τετράγωνος ἢ ἐπιμήκης, ἐπὶ τῆς αὐτῆς αἰ θύραι καὶ τὰ παράθυρα τῶν ἀποθηκῶν καὶ τῶν οἰκημάτων, ἡ δὲ συγκοινωνία μετὰ τοῦ ἔξω κόσμου διὰ πύλης σιδηρᾶς κλειομένης τὴν νύκτα.

Ὅτε τὴν αὐγὴν ἠνοιξαν οἱ φύλακες τὴν πύλην ἐμάθωμεν, ὅτι ἀφ' ἐσπέρας εἶχεν ἔλθει διαταγὴ νὰ ὀπλισθῶσιν οἱ Τούρκοι· διὰ τοῦτο οἱ νυκτερινοὶ τουφεκισμοὶ καὶ οἱ ἀλαλαγμοὶ των.

Ἄλλὰ πρὸς τί ὁ ἐξοπλισμός; Πόθεν ὁ προκαλέσας τὸ διάταγμα κίνδυνος; Τοιαύτας ἐρωτήσεις ἀπηυθύνομεν πρὸς τοὺς ἐξώθεν ἐρχομένους, ἀλλ' οὐδὲν ἀκριβὲς ἐπληροπορούμεθα. Εἰς ἔλεγε, στάσις τῶν Γιανιτσάρων· ἄλλος, πόλεμος Ρωσικὸς· τινὲς ἐπιθυροῦν ἐπαναστάσεις τῶν Χριστιανῶν. Οὕτω διήλθεν ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ἦτο Σάββατον. Ἡμεῖς δὲν ἐξήλθομεν τοῦ Χανίου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πύλης ἐβλέπομεν ἐνόπλους καὶ ἀγρούς τοὺς Τούρκους περιφερομένους εἰς τὰς ὁδούς.

Τὴν ἐπιούσαν ὑπήγομεν κατὰ τὸ σύνθημα εἰς τὴν λειτουργίαν. Κατ' ἐκείνην τὴν Κυριακὴν δὲν ἐπρόκειτο νὰ ὀμιλήσῃ ἱεροκλήρυξ, ὥστε τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας εἶδε μετ' ἀπορίας τὸν ἱερέα ἀναβαίνοντα ἐπὶ τοῦ ἀμβωνος. Δὲν ἀνέβη νὰ μᾶς διδάξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πρὸς ἀνάγνωσιν Πατριαρχικοῦ ἀφορισμοῦ. ἠκούομεν πάντες ἐμβρόντητοι τὸν ἀναγινώσκοντα τὰς φοβερὰς ἐκείνας καταράς καὶ τοὺς φοριώδεις ἐξορκισμούς. ἠκούσαμεν τὰ ὀνόματα τοῦ Σούτσου καὶ τοῦ Ὑψηλάντου ὡς ἐνόχων καὶ προδοτῶν. Ἠνοήσαμεν, ὅτι πρόκειται περὶ κινήματων ἐπαναστατικῶν ἐν Βλαχίᾳ καὶ περὶ μουσικῶν συνομοσιῶν, καὶ ἐβλέπομεν ὁ εἰς τὸν ἕτερον ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀντηλλάσσοντο ψιθυρισμοὶ καὶ ἐρωτήσεις καὶ ἀπορίαι. Τί ἀρὰ γε ἐσήμαινεν ἡ ἀφοριζομένη ἐπαναστάσις; ὁποῖα ἡ πηγὴ τοῦ κινήματος; Ἐγνωρίζομεν μόνον, ὅτι ὁ Ὑψηλάντης ἦτο μέγας καὶ πολλὸς ἐν Ρωσίᾳ, καὶ κάπως ὑπεθέσαμεν, ὅτι ἐτρόκειτο περὶ Ρωσικῆς τινος ὑποκινήσεως, ὅτι ἐγένετο προανάκρουσμά τι Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα διετυποῦντο μόλις ὡς συμπερασμοὶ ἀόριστοι καὶ συγκεχυμένοι πολλῶ πλέον ἢ ὅσον δύναμαι σήμερον ἐνταῦθα νὰ παραστήσω.

Καὶ οἱ Τούρκοι ὅμως τῆς Σμύρνης ἦσαν εἰς τὸ σκότος εἰσέτι ὡς πρὸς τὰ διατρέγοντα, οὐδ' εἶχον ἀκριβῶς ἐννοήσει, ὅτι οἱ Ραγιαῖδες ἀφ' ἐαυτῶν ἐπανεστήσαν. Ἐνομιζόν, ὅτι ἐκ Ρωσίας ἐπέρχεται ὁ κίνδυνος. Οὐχ ἦττον εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ὁ φανατισμὸς αὐτῶν ἐξηγέρθη. Ἐπρόκειτο περὶ πολέμου κατ' ἀπίστων· ἀρὰ πᾶς Χριστιανὸς ἐχθρός, πᾶς δὲ ραγιαῖς πρὸ χειρὸν θύμα. Ἀπὸ τῆς πρώτης λοιπὸν ἡμέρας ἐμαύρισε δι' ἡμᾶς ὁ ὀρίζων καὶ μᾶς κατεπλάκωσε τὴν ψυχὴν ἡ ἀνησυχία καὶ ὁ φόβος.

Αἱ λέξεις αὗται, ἀνησυχία, φόβος, συγχάκις ἤδη διέφυγον τὸν κάλαμόν μου. Ἄλλὰ πρὸς τί νὰ ἐπιδείξω γενναιότητα, τὴν ὁποίαν οὔτε εἶχομεν, οὔτε ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν; Μὴ, ἀναγνώστα, μειδιάσης, ἀναλογιζόμενος ὅτι εἶμαι Χίος καὶ ἀποδίδωμι εἰς φυλετικὴν δῆθεν ἰδιοσυγκρασίαν τὴν ἀτολίαν μου. Ἦθελον νὰ σέβλεπον τότε εἰς τὴν θέσιν μου, ὅσῳ γενναίως καὶ ἂν φρονῆς ὅτι εἶσαι. Ἄοπλοι, ἀπροστάτευτοι, τεταπεινωμένοι ἀπὸ δουλείαν, ἐκτεθειμένοι εἰς τοῦ πρώτου ἐξηγερ-

μένου Τούρκου τὴν ὀργὴν ἢ καὶ τὴν μάχαιραν, ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἐλπίδος νὰ τύχωμεν ποτὲ δικαιοσύνην ἢ καὶ ἐκδίκησιν, πῶς ἦτο δυνατόν ἡμεῖς, οἱ ταπεινοὶ ἐμποροὶ τοῦ Χανίου τῆς Σμύρνης, νὰ ἔχωμεν γενναιότητα; Πρὸς τί ἠδύνατο ἡ γενναιότης νὰ μᾶς χραισιμεύσῃ; Ὑπομονὴν μόνον εἶχομεν, μᾶς ἐχρειάζετο δὲ ὑπομονὴ πολλή, διότι ἡ ζωὴ μας ἔατοτε ἦτο διαρκῆς ἀγωνία καὶ μακρὸν μαρτύριον. Ἄλλ' ἔχει καὶ ἡ ὑπομονὴ τὰ ὄριά της. Ἐνίοτε ἐξαντλεῖται, καὶ τὴν διαδέχεται τότε εἴτε ἡ ἀπόγνωσις, εἴτε ἡ ἀπελπισία ἐκείνη ἡ ἀγούσα εἰς τὸν ἠρωϊσμόν. Πολλὰ ἠρωϊσμῶ παραδείγματα καὶ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπαναστάσιν καὶ εἰς τὴν γενικὴν τῶν ἀνθρώπων ἱστορίαν, τὴν γραπτὴν καὶ τὴν ἀγραφον, εἶναι ἴσως ἀπελπισίας τοιαύτης παραγόμενα. Ἐμέ, ὁ Θεὸς μ' ἐφύλαξεν ἀπὸ τὴν ἀπόγνωσιν, ἡ δὲ φύσις δὲν με προητόμασε διὰ τὴν ἀπελπισίαν τοῦ ἠρωϊσμοῦ. Ἄλλ' ὅμως ποτὲ δὲν μοῦ ἐξηντλήθη ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἐλπίς, καὶ πολυλάκις ἐδόξασα ἐπὶ τούτῳ τὸν Ὑψιστον.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν Κυριακὴν ἐκείνην τοῦ ἀφορισμοῦ, ὑπῆγα μίαν πρῶταν εἰς τὸ Χάνι τῶν Ἑβραίων πρὸς σύναξιν χρημάτων. Εἶχον εἰσπράξει ποσὸν τι καὶ ἔθετον ἐντὸς τοῦ κόλπου μου τὸν περιέχοντα τὰ συναχθέντα σάκκον, ὅτε ἀκούω αἰφνης κραυγὰς καὶ ποδοβολητόν, καὶ βλέπω χειμαρρῶν Χριστιανῶν καὶ Ἑβραίων φευγόντων δραμαίως πρὸς ἡμᾶς. Πρὶν ἢ ὁ Ἑβραῖός μου προσθάσῃ νὰ κλείσῃ τὴν θύραν, ἡ σιοτεινὴ ἀποθήκη εἶχε πληρωθῆ ὑπὸ ἐντρόμων ὀμιθρήσκων του. Αἱ διακεκομμένα φράσεις, τὰς ὁποίας ἐπιθυροῦν εἰς τὴν Ἰσπανικὴν διάλεκτόν των, δὲν μ' ἐφώτισαν οὔτε με καθυσόχασαν· δὲν ἐγνωρίζον καὶ αὐτοὶ τί συνέβη καὶ διατὶ φευγον. Ἄφοσὸς ὁ θόρυβος ἐκόπασε καὶ ἐπανήλθεν ἐξ ἡ ἡσυχία, ἠνοιξαμεν μετὰ προσοχῆς τὴν θύραν. Βελήμων καὶ αἱ λοιπαὶ ἀποθήκαι ἠνοιγόντο, οἱ δὲ ἐντὸς αὐτῶν καταφυγόντες ἐξήρχοντο ἐνθαρρυνθέντες, καὶ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἐγνώσθη ἐπὶ τέλους ἡ ἀληθὴς τοῦ τρόμου ἐκείνου αἰτία. Κάμηλος φέρουσα φορτίον βράμβηκος ὠλίσθησεν εἰς τὴν στενὴν τῆς ἀγορᾶς ὁδὸν καὶ πίπτουσα ἐθραυσεν ἐνὸς ἐργαστηρίου τὴν θύραν. Ὁ κρότος τῆς κρημισθείσης θύρας, αἱ κραυγαὶ τῶν ἀγωνιατῶν καὶ τῶν ἐντὸς τοῦ ἐργαστηρίου Ἑβραίων, ἡ περὶ τὴν πεσοῦσαν κάμηλον συρροή, ταῦτα πάντα ἐξεληφθησαν ἐν ἀκρεῖ ὡς ἀρχὴ ὀχλαγωγίας, καὶ ἐπῆλθε παραζάλη γενικὴ καὶ συγῆ καὶ τρόμος. Ὅταν ὑπάρχη ἡ ἀπαιτουμένη δόσις ψυχολογικῆς προδιαθέσεως, δὲν ἀπαιτεῖται πολὺ πρὸς διάδοσιν πανικοῦ φόβου. Ἀτυχῶς δὲ ὑπῆρχε λόγος ἰσχυρὸς πρὸς ὑπαρξίν τοιαύτης προδιαθέσεως. Διότι τῶν Τούρκων ὁ ἐρεθισμὸς ὁσημέραι κῆρυξεν, ἦσαν δὲ γνωστοὶ αἱ ἐν τῇ συνοικίᾳ των συναθροίσεις, καὶ εἶχον ἀκουσθῆ ἀπειλαὶ προσεχῶς ἐπιθέσεως. Ἄλλ' ἐγὼ οὐδὲν

εἰσέτι περὶ τούτων ἐγνώριζον, οὐδὲ προέβλεπον νέας κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην συγκινήσεις.

Ἀπειρητίσια λοιπὸν τοὺς Ἑβραίους, ἐδίπλωσα ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ φέρεμα πρὸς πλειότεραν προφύλαξιν τοῦ ἐντὸς τοῦ κόλπου μου σάκκου, καὶ ἐκίνησα διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰ ἴδια. Ἀλλὰ μόλις εἰσέβην εἰς τὴν κεντρικὴν τῆς ἀγορᾶς ὁδόν, ἀκούω κραυγᾶς ἐκ νέου καὶ ἀλαλαγμούς, καὶ πρὶν ἔτι λάβω τὸν καιρὸν ν' ἀποσυρθῶ ἢ προφυλαχθῶ, εὐρίσκουμαι ἐντὸς σμῆνης Τούρκων τρεχόντων μὲ τὰ ζῆφν εἰς χεῖρας γυμνά. Πῶς δὲν μὲ κατεπάτησαν, δὲν μ' ἐφόνευσαν, δὲν δύναμαι καὶ τώρα εἰσέτι νὰ ἐννοήσω. Τὸ ρεῦμα μὲ παρέσυρε. Ἔτρεχον κ' ἐγὼ μετ' αὐτῶν. Ἦρπαζον ἐδῶ κ' ἐκεῖ λακτίσματα καὶ γρονθοκοπήματα, ἀλλ' ἔτρεχον, ἔτρεχον κατὰτρομος, μὴ γνωρίζων οὔτε ποῦ πηγαίνω, οὔτε τί θ' ἀπογίνω, ἀλλ' οὐδὲ σκεπτόμενος περὶ τούτου. Ἦτο ὡς ὄνειρον, ἀλλ' ὄνειρον φρικτόν. Ἐγνώριζον κάλλιστα τὰς ὁδοὺς τῆς Συύρνης, ἀλλ' ὁποίας ὁδοὺς διηρχόμην δὲν ἔβλεπον, οὐδὲ τώρα ἐνθυμοῦμαι. Ἐνθυμοῦμαι μόνον, ὅτι εἰς μίαν τοῦ δρόμου στροφὴν εἶδον τοῦ Χανίου μας τὴν θύραν ἀντικρῦ μου καὶ τὴν ἀνεγνώρισα. Ἦτο ἡμίλειος. Δὲν γνωρίζω, πῶς εὐρέθην ἐντὸς τοῦ Χανίου, εἰς τὸ δωμάτιόν μου, πλησίον τοῦ πατρός μου. Ὅλα ταῦτα ἔμειναν συγκεχυμένα εἰς τὴν μνήμην μου. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι εὐρέθην κείμενος ἐπὶ τοῦ στρώματος, ὑπτιος, ἀσθμαίνων καὶ, ἀνωθέν μου, κλίνων τὴν κεφαλὴν ὁ πατὴρ μ' ἐρᾶντιζε μὲ ὕδωρ ψυχρόν. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἠσθάνθην βάρος ἐπὶ τοῦ στήθους πολὺ, καὶ τότε μόνον συλλογισθεὶς τὸν σάκκον ἔφερον τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον μου καὶ τὸν ἐσήκωσα ἀπὸ τοῦ στήθους. Ἐνθυμοῦμαι τὸ μειδίαμα τοῦ πατρός μου, ὅτε τῷ παρέδωκα τὸν σάκκον. Τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο τὸ ὑπέλαβον τότε ὡς ἔκφρασιν εὐχαριστήσεως διὰ τῶν χρημάτων τὴν διάσωσιν. Ἀλλ' ἀφοῦ ἀπέκτησα κ' ἐγὼ τέκνα, τότε μόνον ἠνώησα τὴν ἀληθῆ του σημασίαν.

—Τί μὲ μέλει τώρα περὶ χρημάτων; διὰ σέ, υἱέ μου, μὲ μέλει! Ἴδου τοῦ πατρικοῦ ἐκείνου μειδίαματος ἡ ἐννοια. Μὲ ἠγάπα ὁ πατὴρ μου· μὲ ἠγάπα περιπαθῶς. Ποτὲ δὲν μοὶ τὸ εἶπεν, οὔτε μοὶ τὸ ἀπέδειξε δι' ἐκχύσεων ἢ ἐπιδειξέων τρυφερότητος. Μόνον ἀφοῦ ἀπέθανε καὶ δὲν τὸν εἶχον πλησίον μου, καὶ ἀνεπόλουν τὰς περιπετειὰς καὶ τὰ ἐλάχιστα περιστατικὰ τῆς πολυετοῦς συμβιώσεώς μας, τότε μόνον ἠνώησα καὶ ἐξετίμησα ἀκριβῶς τὸν βαθμὸν τῆς πρὸς ἐμὲ στοργῆς του. Διατί τοῦτο; Ἄρα γὰρ διότι ἀπαιτεῖται ν' ἀποδέσωμέν τι, ὅπως αἰσθανθῶμεν τὴν ἀξίαν του ὄλων; Ἦ μὴ διότι αἱ συμφοραὶ καὶ τὰ δεινοπαθήματα μοῦ ἠιοῖζαν βραδύτερον τὸν νοῦν καὶ μοῦ ἐπλάτυνον τὴν καρδίαν;

Ποῦ ἐντούτοις οἱ Τούρκοι ἐκείνοι ἔτρεχον; Κατόπιν τὸ ἔμαθον. Διηυθύνοντο πρὸς τὴν συνο-

κίαν τῶν φράγγων μὲ κακοὺς κατὰ τῶν ἐκεῖ κατοικούντων σκοπούς. Εὐτυχῶς ὁ παστὴρ προλαβὼν ἔσχυσε νὰ τοὺς κατευνάσῃ, καὶ οὐδὲν ἀπευκατῖον συνέβη τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐπέλθει τῆς ἀληθοῦς προμοκρατίας ἢ ἀρχῆς. Καὶ ὅμως ἡ ὀχλαγωγία ἐκείνη, ἡ πρώτη Τούρκων ἐνόπλων κατὰ Χριστιανῶν διεδήλωσις, ἡ πρώτη μου πραγματικὸν κινδύνου συναίσθησις, ἔμεινε ἐγκεχυρὰ ἐν τὴν μνήμην μου ζωηρότερον ἴσως τῶν ὅσων μετέπειτα εἶδον καὶ ἔπαθον.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οἱ Τούρκοι ἐγένοντο ἐπιθετικώτεροι. Αἶμα εἰσέτι δὲν ἐχύνετο, ἀλλ' αἱ ὕβρεις, αἱ ἀπειλαί, τὰ βλοσυρὰ βλέμματα, καὶ ἐπίδειξις τῶν ὅπλων, ἦσαν προοίμια ἐπίφοβα τῆς ἐπερχομένης καταιγίδος. Διότι τὰ πράγματα ἐδεινούντο, καὶ ἐξηπλοῦτο ἡ ἐπαναστάσις. Εἰς πᾶσαν δὲ κραυγὴν ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἀντεπεκρίνετο νέα τοῦ τουρκικοῦ φανατισμοῦ ἐκρηξις, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἔλειψε πᾶς φραγμὸς καὶ ἀφηνίασαν ὡς μαινόμενοι οἱ Τούρκοι καὶ ἔσφαζαν καὶ ἐλεηλάτησαν καὶ ἠνδραπόδισαν.

Αἱ εἰδήσεις δὲν ἤρχοντο μέχρις ἡμῶν οὔτε τακτικῶς οὔτε ἀκριβῶς, ἀλλ' ἐφθάνεν ὅπως δῆποτε ἕως τῶν μυγῶν τοῦ Χανίου μας ἡ ἀντήχησις τῶν πρώτων ἐκείνων τῆς ἐθνεγεροῦσας σεισμῶν. Οὕτως ἐμανθάνομεν τὰ ἐν Βλαχίᾳ συμβαίνοντα, οὕτως ἠκούσαμεν μίαν ἡμέραν, ὅτι ὁ Μωρέας ἐσηκώθη, ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν καὶ οἱ προσετώτες τῆς Πελοποννήσου ἐτέθησαν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κινήματος, συγχρόνως δὲ ἦλθεν ἡ φήμη, ὅτι ἡ Ἰδρα καὶ αἱ Σπέτσαι ἐπανέστησαν.

Ὅτε, ἀνατρέχων διὰ τῆς μνήμης εἰς τὸ ἐνδοξόν ἐκεῖνο παρελθόν, συλλογίζουμαι τὰ καθέκαστα, καὶ ἀναλύων τὰς τότε ἐντυπώσεις μου ἐξετάζω αὐτὰς ὡς ἀντανάκλασιν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς κοινῆς τότε γνώμης, καταλήγω συχνάκις εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος συμμετοχὴ τῶν ναυτικῶν μας νήσων εἰς τὸ ἐθνικὸν κίνημα συνετέλεσε πλειότερον ἴσως, ἀφ' ὅσον πολλοὶ τὴν σήμερον δύνανται νὰ ἐννοήσωσιν, εἰς τὴν στερέωσιν καὶ τὴν διάδοσιν τῆς ἐπαναστάσεως. Δὲν λέγω τοῦτο διὰ τὴν μεγίστην ὑλικὴν βοήθειαν, τὴν ὁποίαν τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα παρέσχον εἰς τὸ ἔθνος, οὔτε διὰ τὰ λαμπρὰ κατορθώματα δι' ὧν περιεβλήθη νέον στέφανον ἀμαράντου δόξης τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Ὅχι· ταῦτα τὰ εἶδομεν καὶ τὰ ἠνώησαμεν κατόπιν. Ἀλλ' εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς, ὅτε ἡμεῖς οἱ ζῶντες μακρὰν τοῦ κρατῆρος τῆς ἐθνικῆς ἐκρήξεως ἠκούσαμεν, ὅτι οἱ Ἰδραῖοι καὶ οἱ Σπετσιαῖται καὶ οἱ Ψαριανοὶ ἀνεπέτασαν τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας, συνήσθάνθημεν ζωηρότερον περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Οἱ πλοίαρχοι τῆς Ἰδρας καὶ τῶν Σπετσῶν καὶ τῶν Ψαρῶν ἐξεπροσώπευσαν, δι' ὁρατοῦ τρόπον

τινὰ καὶ συγκεκριμένον στοιχείου, τὸν γενικόν, τὸν πανελληνιον χαρακτήρα τῆς Ἐπαναστάσεως. Διότι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἦσαν γνώριμοι, πολλοὶ ἐθεωροῦντο ὡς φίλοι, τὰ ὀνόματα καὶ τὰ πρόσωπα τῶν ἦσαν γνωστὰ εἰς ὅλους τοὺς λιμένας, εἰς πάσας τὰς ἀγορὰς, ὅπου ὑπῆρχον Ἕλληνας. Ὅστε, ὅτε ἠκούσαμεν, ὅτι οἱ ἄνδρες ἐκείνοι, οἱ γνώριμοι, οἱ φίλοι μας, ἀγωνίζονται ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος καὶ ὠκίσθησαν ἢ νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἢ ν' ἀποθάνωσιν, ἠλεκτρίσθημεν πάντες πολλῶ πλειότερον ἢ ὅτε ἐμάθομεν τοῦ Ὑψηλάντου τὸ κίνημα ἢ καὶ αὐτῆς τῆς Πελοποννήσου τὴν ἐξέγερσιν. Ὅμιλῶ περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν τοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν πρώτων ἐντυπώσεων. Κατόπιν ἐπῆλθον ἄλλαι ἀφορμαί, ὅπως συναισθανθῶμεν τὸ ἀδιάρρηκτον τοῦ μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν συνδέσμου μας. Οἱ Τούρκοι, σφάζοντες καὶ καταστρέφοντες καὶ ἀνδραποδίζοντες ἀπανταχοῦ ἄνδρας ἀπλόους καὶ τὰ γυναικόπαιδα, ἐφρόντιζον νὰ μᾶς ἐνθυμίζωσι τὸ ἀλληλένδετον τοῦ γένους, καὶ ἂν ἡμεῖς εἶχομεν διαθέσιν νὰ τὸ λησμονήσωμεν.

Συγχώρει, ἀναγνώστα, τὰς παρεκβάσεις μου, ἡ γερωντικὴ μου χεὶρ ὑπέκρινε εἰς τῆς γερωντικῆς μου καρδίας τὴν ὄψιν ἀρέσεται ἐνδιατρίβουσα εἰς τὰς συσσωρευμένας ἀναμνήσεις τῶν παθημάτων καὶ τῶν ἐντυπώσεων τῆς νεότητός μου. Ἡ πρόθεσίς μου εἶναι νὰ περιορισθῶ εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν περιπετειῶν τοῦ βίου μου. Ἀλλ' ὁ βίος ἐνός ἐκάστου ἡμῶν ἀποτελεῖ μικρὰν μονάδα συνεχομένην μετὰ τοῦ συνόλου τῶν κυκλούντων ἡμᾶς στοιχείων. Πῶς νὰ χωρίζω ἐκάστοτε τὰς περιδουλήσεις τοῦ εὐτελοῦς ἀτόμου μου ἀπὸ τῆς κινήσεως τοῦ γενικοῦ ἀνεμοστροβίλου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου παρεσῆστο; Διὰ τοῦτο, καὶ διότι εἶμαι γέρον, δὲν θ' ἀποφεύγω ἴσως πάντοτε τὰς τοιαύτας παρεκβάσεις γράφων τ' ἀπομνημονεύματά μου. Ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχεις ὑποχρέωσιν νὰ μὲ ἀναγνώσῃς μέχρις τέλους, ἀναγνώστὰ μου. Ὅταν ἦσο μικρὸς καὶ σὲ ἔλεγε παραμύθια ἢ τροφὸς σου, τὰ ἔλεγε διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ οὐχὶ μόνον τὴν ἰδικὴν σου περιέργειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν ἡ ἰδία συνησθάνετο νὰ τὰ λέγῃ. Σ' ἐπαίρειν ἴσως ὁ ὕπνος ἐνίοτε. Ἀλλ' ἐξηκολούθει λέγουσα ἐκείνη, καὶ σὺ ἐξυπνῶν ἤκουες τοῦ διηγήματος τὸ τέλος. Ἴδου διατὶ ἐνθυμεῖσαι τὴν ἀρχὴν μόνον καὶ τὸ τέλος πολλῶν παραμυθίων, χωρὶς ἴσως νὰ γνωρίζῃς, διατί δὲν ἐνθυμεῖσαι τὴν μέσσην. Ἀλλὰ τὸ ἰδικόν μου παραμῦθι δὲν ἔχει καθ' ἑαυτὸ οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος· ὥστε δύνασαι νὰ κοιμηθῆς ἀπὸ τοῦδε, ἀναγνώστὰ μου. Δὲν μὲ διακόπτεις.

Τὰ πρῶτα περὶ τῆς Ἐπαναστάσεως ἀκούσματα ἦλθον μέχρις ἡμῶν κατὰ τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστήν. Ὅποια Τεσσαρακοστή καὶ τί Πάσχα ἦτο ἐκεῖνο! Ἐπηγαίνομεν τακτικῶς εἰς

τὴν ἐκκλησίαν, καθόσον μάλιστα ἐκεῖ μετεδίδοντο αἱ εἰδήσεις, συχνάκις ψευδεῖς, συνήθως ἐξωγκωμένα, ἀλλ' ἐπὶ τέλους αἱ μόναι εἰδήσεις, τὰς ὁποίας ἐμανθάνομεν. Καὶ μὴ ὑποθέσῃ τις, ὅτι μᾶς ἀπέσπα τὸν νοῦν ἡ περὶ ταῦτα φροντίς ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν. Ἀπ' ἐναντίας! Τὸ θερησκευτικὸν αἶσθημα ἦτο ἰσχυρόν τότε, τὰ δὲ παθήματα τοῦ γένους ἐνεσάρκουντο, οὕτως εἰπεῖν, δι' ἡμᾶς εἰς τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, καὶ αἱ κατασκευατικαὶ τῆς Μεγάλης Ἐβδομάδος ἀκολουθίαι ἐξεπροσώπουσαν τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ πληρώματος τῆς ἐκκλησίας.

Περὶ τὰ μέσα τῆς Μεγάλης Ἐβδομάδος φῆμαι ἀπαίσιτοι διεδόθησαν. Ἠκούσθη, ὅτι γίνονται φυλακισμοὶ καὶ δημιεύσεις καὶ σφαγαὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν προκρίτων τοῦ γένους ἀπεκεφαλίσθησαν. Τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα ἐμάθομεν, ὅτι ἐθανατώθη καὶ ὁ μέγας Διερχμηνεὺς ὁ Μουρούζης, ὁ δὲ τρόμος τῶν ἀλλεπαλλήλων τούτων ἀκουσμάτων ἐπέριπτε πέπλον πένθους εἰς τὰ εὐφρόσυνα τῆς Ἀναστάσεως τροπάρια. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας διεδόθη φροβερὰ καὶ καταπληκτικὴ ἀγγελία. Ὁ Πατριάρχης ἐκρεμάσθη! Τὸ πτώμα του ἐδόθη παίγιον καὶ ὄργιον εἰς τοὺς Ἑβραίους! Καὶ μᾶς ἐθέρισε τὴν καρδίαν ἡ εἰδήσις, καὶ μᾶς ἔκοψε τὰ γόνατα!

Διότι εἴμεθα ὑπὸ τὴν κράτος διπλοῦ αἰσθηματος πάντες· τῆς φρίκης, τὴν ὁποίαν εἰς πάντα Χριστιανόν, εἰς πάντα Ἕλληνα, ἐπροξέειναι ἡ κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ Πατριάρχου, τοῦ Ἐθνάρχου, Ἰεροσουλία καὶ τῆς συναισθήσεως, ὅτι οὐδενὸς πλέον ἐξ ἡμῶν ἡ ζωὴ ἦτο ἐξησφαλισμένη. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις αὐτῆ τοῦ Σουλτάνου ἀπετόλμα τοιαῦτα εἰς τὴν πρωτεύουσαν κατὰ τῶν ἀρχηγῶν, κατὰ τῶν προκρίτων τοῦ γένους, ὁποῖους διετρέχουεν κινδύνους οἱ ἀσχημαὶ ραγιαῶδες ἡμεῖς ἐκ τῆς ἀγαλινώτου θηριωδίας τῶν Τούρκων τῆς Συύρνης, καὶ ἔτι μᾶλλον τῶν τῆς Ἀνατολῆς; Εἶχον ἤδη πρὸ ἡμερῶν ἀρχίσει νὰ συσσωρεύονται περὶ τὴν Συύρνην σμῆνην ἄτακτα ἀγρίων ὀπλοφόρων, τοὺς ὁποίους ἡ δίψα τοῦ αἵματος καὶ τῆς λεηλασίας εἴκνεν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ παστὴρ ἐραίνετο εἰσέτι κηδόμενος τῆς ἀσφαλείας τῶν κατοίκων καὶ ἐκράτει ἐκτὸς τῆς πόλεως τὰ θηρία ἐκεῖνα. Ἀλλ' ἡ γειννιάσις τῶν ἐξῆπτε καὶ ἠρέθιζε τοὺς ἐγγχωρίους Τούρκους. Ἐγίνοντο οὕτοι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀπειλητικώτεροι καὶ ἐκ τῶν ἀπειλῶν μετέβαινον εἰς τὴν πράξιν. Ἡ χεὶρ ἐπιπτε συχνάκις ἐπὶ τῆς μαχαίρας, καὶ ἤρχιζεν ἡ μάχαιρα νὰ ἐξέρχεται εὐκόλως τῆς θήκης, πολλοὶ δὲ ἀθῶοι ἐπληγώθησαν καὶ τινες ἐθανατώθησαν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Συύρνης. Ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν αἱ ἀπαρχαὶ τῆς θυσίας. Κατόπιν ἐπῆλθον τὰ ὄργια τῆς λύσεως, αἱ σφαγαὶ καὶ οἱ ἐμπρησμοὶ καὶ αἱ αἰχμαλω-

σται, οὐχὶ μόνον εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ἀγορὰς καὶ εἰς τῶν Χριστιανῶν τὰς οἰκίας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὰς σημαίας τῶν Προξενείων, καὶ ἐπὶ αὐτῶν ἔτι τῶν εὐρωπαϊκῶν πλοίων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἑκατοντάδες φυγάδων ἠρπάγησαν καὶ ἐσπράγησαν. Ἀλλὰ ταῦτα μετέπειτα τὰ ἐπληροφόρηθη. Δὲν τὰ εἶδον, καὶ δὲν θέλω νὰ γράρω εἰμὴ μόνον ὅσα εἶδον καὶ ὑπέφερον.

Πολλοὶ ἐν τούτοις ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ἤρξαν κρυφίως νὰ φεύγωσι. Ἄνὰ πᾶσαν σχεδὸν ἡμέραν ἐμανθάνομεν, ὅτι ἐγένετο ἄφαντος ἐκ τῶν γνωστῶν μας τίς. Τί ἔπαθε! Μὴ τὸν ἐφένευσαν; Μὴ κρύπτεται φοβηθεὶς; Ἐγένετο ἐπὶ τέλους γνωστὴ ἡ φυγὴ του. Τὸ δὲ παράδειγμα τῶν φευγόντων, καὶ ὁ φόβος τῶν ὁσημέραι ἀξανάωντων κινδύνων, δὲν μᾶς ἄφινον νὰ ἡσυχάζομεν, τὸν πατέρα μου καὶ ἐμέ. Μᾶς κατέλαβεν ἀκατάσχετος ὁ πόθος τῆς φυγῆς. Ἄλλο δὲν ἐσκέπτομεθα εἰμὴ πῶς ν' ἀναχωρήσωμεν. Τὸ δὲ πρᾶγμα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀπέβαινε δυσκολώτερον. Αἱ Τουρκικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἐπέτρεπον πλέον τὴν ἀναχώρησιν τῶν ραγιαδῶν. Ἐλέγετο μάλιστα, ἀλλὰ δὲν ἠθέλομεν εἰσεῖτι νὰ τὸ πιστεύσωμεν, ὅτι οἱ πρόξενοι ἐλάβον διαταγὰς ν' ἀπωθῶσι τοὺς ἐπὶ ξένων πλοίων προσφεύγοντας. Δὲν τὸ ἐπιστεύομεν, καὶ ὅμως ἦτο ἀληθές. Εὐτυχῶς εὐρέθησαν καὶ πρόξενοι καὶ πλοίαρχοι ἔχοντες σπλαγγνα, καὶ μὴ θέλοντες νὰ γίνωσι προμηθευταὶ σφαγίων εἰς τοὺς Τούρκους!

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἀφίχθη εἰς Σμύρνην ἀρχαῖος τοῦ πατρός μου φίλος, ὁ καπετάν Βισβίλης, κυβερνήτης γολέτας ὑπὸ Ρωσικὴν σημαίαν. Ἀνέπνευσεν ὁ πατήρ μου, ὅτε μίαν πρώτην τὸν εἶδεν εἰσερχόμενον εἰς τὸ Χάνιον πρὸς ἐπίσκεψίν μας. Ὁ ἀγαθὸς πλοίαρχος ἤρχετο νὰ μᾶς προσφέρῃ τὸ πλοῖόν του. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ φορτίου ὑπεσχέθη νὰ μᾶς μεταφέρῃ εἰς Χίον.

—Εἰς τὴν Χίον, ἀνέκραξα, ὅτε μοὶ ἐξεμυστηρεῦθη ὁ πατήρ τὴν ἀπόφασίν του. Μὴ ἐκεῖ θὰ εἴμεθα ἀσφαλέστεροι ἀπ' ἐδῶ;

—Ἐκεῖ θὰ εἴμεθα ὅλοι ὁμοῦ μὲ τὴν μητέρα καὶ τὰς ἀδελφάς σου. Ἡ θὰ σωθῶμεν μετ' αὐτῶν, ἢ ὅλοι ὁμοῦ ἄς καταστραφῶμεν!

Ἐν τῷ μεταξὺ προσητοιμαζόμεθα. Ἄλλ' οὔτε καιρὸν διὰ προετοιμασίας εἶχομεν, οὔτε ἠθέλομεν νὰ προδώσωμεν δι' ἀκαίρων μέτρων τὸ μυστικὸν σχέδιόν μας. Τὰ ἐμπορεύματα ἀπερᾶσασαμεν νὰ τὰ παραιτήσωμεν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, τὰ δὲ ἀσύνακτα χρῆν εἰς τῶν ὀφειλετῶν μας τὴν συνειδήσιν, ἐὰν διασωθῶσι καὶ ἐκεῖνοι. Ἐπερὶσυνάξαμεν ὅσα χρήματα ἠδυνήθημεν, καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ καρδίας παλλούσης ἐπεριμένομεν τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν, κατὰ τὴν μετὰ τοῦ φίλου πλοίαρχου συνεννόησιν.

[Ἐπιτελὴ συνέλιξις.]

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ.

Ἡ ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΘΕΟΦΑΝΕΙΩΝ ΕΝ ΜΟΡΙΧΟΒΩ.

Τὸ Μορίχοβον εἶνε ἐπαρχία τῆς Μακεδονίας πρὸς ἀνατολὰς τῶν Βιτωλίων ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους Morjowtzka planina, ἀποτελουμένη ἐκ 18 μεγάλων χωρίων. Πάντα τὰ χωρία ταῦτα εἶνε κεφαλοχώρια, ὑπαγόμενα πολιτικῶς εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Βιτωλίων· ἡ δὲ τοπικὴ αὐτῶν ἀρχὴ—μουδιρῆς καὶ κατῆς—ἐδρεύει ἐν τῷ μεγίστῳ τῶν χωρίων Witolischtsche, ὅπερ σύγκαιται ἐκ περισσοτέρων τῶν 300 οἰκιῶν.

Τὸ ὄρος τοῦτο εἶνε κατάφυτον ὑπὸ πευκῶν καὶ ἔχει ὑγιεινότητά κλίμα καὶ γονιμωτάτην γῆν. Ἐκ τῶν κατοίκων ὀλίγιστοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ἰδίως μάλιστα αἱ γυναῖκες, οἱ δὲ πλεῖστοι εἶνε ξυλοσχίσται, σανιδοπιοὶ, ἐξασκούντες συνήθως τὸ ἐπάγγελμά των ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐνθα μεταβαίνουν καθ' ὠρισμένην τοῦ ἔτους ὥραν.

Πάντες οἱ κάτοικοι εἶνε εἰρηνικοὶ καὶ εἰς ἄκρον φιλόξενοι· λαλοῦντες δὲ μόνον τὴν βουλγαρικὴν γλῶσσαν μένουσιν ἀναπόσπαστοι ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου. Οὐδεὶς αὐτῶν γνωρίζει οὐδ' ἀπλῆν ἀνάγνωσιν· φρονοῦσι δὲ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχουσι μόνοι οἱ ἱερεῖς. Ἀλλὰ μὴ νομίσῃ τις ὅτι οἱ ἱερεῖς ἐννοοῦσιν, ἔστω καὶ ἐλάχιστον, ὅσα ἀναγινώσκουσιν. Αἴτιον τούτου εἶνε ὅτι ἐν οὐδενὶ τῶν χωρίων ὑπάρχει σχολεῖον. Γίνονται δὲ ἱερεῖς ἐκ τῶν ἐγγχωρίων οἱ υἱοὶ τῶν πλουσίων, μαθόντες τὴν ἀνάγνωσιν ὡς ὑπηρεταὶ παρὰ τινι ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν περὶ τὰ Βιτωλία χωρίων· μόλις δὲ κατορθοῦσι τοῦτο τέσσαρες ἢ πέντε καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην ὥστε εἰς τέσσαρα ἢ πέντε χωρία ἀναλογεῖ εἰς καὶ μόνος ἱερεὺς. Ἀλλὰ καὶ ἐκκλησίας ἐξ ἡ ἑπτὰ μόνον χωρία ἔχουσι, μίαν ἕκαστον, καὶ αὐταὶ ἀνοίγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δις τοῦ ἔτους. Ἄν δὲ ἀποθῆναι τις, μὴ παρόντος ἱερέως, θάπτεται, καὶ μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ψάλλει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τοῦ τάφου τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν.

Οἱ ὄρειοι οὗτοι κάτοικοι θεωροῦνται καθ' ὅλην τὴν εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν ὡς ἀγροικώτατοι καὶ βλακίστατοι. Ἐπειδὴ δὲ πλὴν τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματός των Morjowtzi—Μοριχοβίται—ἔχουσι καὶ τὴν ἰδιαιτέραν ἐπίκλησιν Turlatzi, ἡ λέξις turlak προσάπτεται πολλαχοῦ τῆς Τουρκίας εἰς πάντα ἀγροίκον καὶ βλάκα ἢ χονδροκέφαλον. Καὶ τὴν μὲν ἀγροικίαν οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῆ εἰς αὐτούς, διότι αὕτη εἶνε ἀχώριστος σύντροπος τοῖς εὐρισκόμενοις εἰς τοιαύτην κατάστασιν· ἀδικιώτατα ὅμως θεωροῦνται ὡς βλάκες, ἐν ᾧ τὸν ἀντιπῶν εἶνε οὐκ ὀλίγον νοήμονες· δὲν εἶνε δὲ σπάνιοι μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἄνδρες ἐξόχου νοημοσύνης.

Τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τῆ ἐ-

πιούση τῶν Θεοφανείων, φροντίζουσι περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Τοιοῦτος δὲ ἐκλέγεται ἐκ τῶν γεροντοτέρων τις ὡς ἐξῆς· Ζυμώνουσι ψωμίον (τοῦρταν) ἄρκετὰ μέγαλον, ἐν ᾧ τίθεται σταυρὸς τις ἀργυροῦς μικρὸς, ὡς συνειθίζεται πολλαχοῦ ἢ «πῆττα τοῦ ἁγίου Βασιλείου.» Ἄμα ψηθῆ τὸ ψωμίον, ὁ πρῶτος ὡς ἅγιος Ἰωάννης διατελέσας διαίρει αὐτὸ εἰς τόσα ἴσα τεμάχια, ὅσοι εἶνε οἱ ὑποψήφιοι γέροντες, οἵτινες λαμβάνουσιν ἕκαστος ἓν τῶν τεμαχίων τούτων· ἐκεῖνος δὲ, ἐν οὗ τῷ τεμαχίῳ εὐρέθη ὁ σταυρὸς, κηρύττεται δι' ὅλον τὸ ἔτος ὡς «βαπτιστὴς τοῦ Ἰησοῦ.» Οὗτος δὲ ὑποχρεοῦται καθ' ὅλον τὸ ἔτος νὰ μὴ νίψῃ μήτε τὸ πρόσωπον μήτε τὰς χεῖρας, μήτε τὸν πῶγονα νὰ κείρῃ. Τὸ ὄνομά του θεωρεῖται ἐν ὅλη τῇ περιφερείᾳ ἐκείνη σεβαστὴν καὶ ἅγιον, καὶ τὰ ζῶα του ἱερά. Ἄν τις εὕρῃ ἐν τῷ ἔσπαρμένῳ αὐτοῦ ἀγρῷ κανὲν ἐκ τῶν ζῶων τοῦ ζῶντος ἁγίου δὲν ἀποδιώκει αὐτὸ, ἀλλὰ προστρέχει πρὸς ἐκείνον καὶ παρακαλεῖ αὐτόν, ὅπως εὐδοκήσας ἀποδιώξῃ τὸ κτήνος ἐκ τοῦ ἀγροῦ δι' ἐξορισμοῦ αὐτοῦ. Ἐν γένει δὲ ἔχει πλεῖστα προνόμια ὁ ἅγιος, προτιμώμενος εἰς πάντα ὅλων τῶν ἄλλων γερόντων.

Ἐκλέγονται δὲ τοιοῦτοι ἅγιοι ἐν τισὶ μόνον χωρίοις, τὰ δὲ λοιπὰ ἀναγνωρίζουσιν ὡς τοιοῦτον τὸν τοῦ πλησιεστάτου χωρίου.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος τῇ πρώτῃ τῶν Θεοφανείων μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας, ἂν τυχὸν γείνη τοιαύτη, πορεύονται ἅπαντες οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου καὶ τῶν περὶ τὸ χωρίον εἰς κρήνην, ἧς τὸ ὕδωρ πίπτει ἀπὸ τίνος ὕψους, μεθ' ἑαυτῶν ἔχοντες τὸν ἅγιον, ὅστις διακρίνεται τῶν ἄλλων ἐκ τῆς γενικῆς τοῦ σώματος ρυπαρότητος. Ἐκατέρωθεν αὐτοῦ συνωθεῖται τὸ πλῆθος ἀμιγλῶμενοι τίς πλησιέστερον τοῦ ἁγίου νὰ εὐρίσκαται. Ἄφ' οὗ δὲ φθάσωσιν εἰς τὴν κρήνην, προβαίνει ὁ ἅγιος, ἀποκαλύπτεται καὶ ἵσταται ὑπὸ τὸ πίπτον ὕδωρ. Πάντες, ἀρχομένων τῶν γερόντων, σπεύδουσι διὰ τοῦ κοίλου τῶν παλαμῶν νὰ δεχθῶσι τὸ ἀγιαζόμενον ὑπὸ τοῦ σώματός του ὕδωρ, ἄλλοι μὲν ὑπὸ τὸν πῶγονα αὐτοῦ τείνοντες τὰς χεῖρας—καὶ τοῦτο θεωροῦσιν ὡς ἀγιώτερον—ἄλλοι δὲ ὑπὸ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν καὶ ἄλλων μερῶν τῶν ἐνδυμάτων του· νικτόμενοι δὲ τὸ πρόσωπον καὶ βροφῶντες ἐκ τοῦ ἡγιασμένου τούτου ὕδατος φωνάζουσι· «Βοήθει μας, ἅγιε Ἰωάννη!»

Ὁ δυστυχὴς ἅγιος εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ μείνῃ οὕτως ὑπὸ τὸ πίπτον ὕδωρ, μέχρις οὗ πάντες, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀγιασθῶσιν ἐκ τοῦ ὕδατος ἐκείνου.

Τοιαύτη ψυχρολουσία πόσον εἶνε εὐχάριστος ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, μάλιστα δὲ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὅπου τὸ ψῦχος εἶνε δριμύτατον, ἕκαστος δύναται νὰ ἐννοήσῃ. Τὴν δύναμιν δὲ τοῦ τοσοῦτου

ψύχους μόνον τοιοῦτοι ὄρεσιβιοι δύνανται νὰ ὑπομείνωσι.

Μετὰ τὴν ψυχρολουσίαν τοῦ ἁγίου μας καὶ τινων πασχόντων, οἵτινες πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ πάθους τῶν ρίπτονται μετὰ τῶν ἐνδυμάτων εἰς λάκκον οὐ μακρὰν τῆς κρήνης εὐρισκόμενον, δι' οὗ διέρχεται τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, ἄρχεται ἡ λιτανεῖα. Θέτουσι τὸν ἅγιον οὕτως ἔχοντα μετὰ τῶν βεβρεγμένων ἐνδυμάτων του ἐντὸς φορείου ὡς νεκρὸν καὶ περιφέρουσιν αὐτόν περὶ τοὺς ἀγρούς, εὐχόμενοι ὑπὲρ τῆς καρποφορίας αὐτῶν, κραυγάζοντες τὸ Κύριε ἐλέησον καὶ ἐπικαλούμενοι τοῦ ἁγίου τὴν ἀρωγὴν. Λήγει δὲ ἡ τελετὴ αὕτη τῶν Θεοφανείων μετὰ τῆς λιτανείας.

Τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἅπαντες πανηγυρίζουσι τὸ ὄνομα τοῦ ζῶντος ἁγίου, πλεῖστοι δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Μετὰ τὸ γεῦμα γίνονται χοροὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χωρίου, ἀγῶνες πάλης, σκοποβολῆς κ. τ. τ. Τῇ δὲ ἐσπέρᾳ γίνεται ἡ ἐκλογή τοῦ μέλλοντος διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἁγίου, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, ὅποτε παύει καὶ ἡ ἀγιωσύνη τοῦ παλαιοῦ.

Καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη σώζεται ἡ συνήθεια ἐν τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις τοῦ νὰ ἐκλέγῃσι τοιοῦτον ἅγιον καθ' ὅλους τοὺς τύπους οὗς ἀνωτέρω εἴπομεν, ἔχοντα πάντα τὰ προνόμια ἐκεῖνα· δὲν γνωρίζομεν ὅμως ἀκριβῶς ἂν καὶ ἡ τελετὴ τῆς ἐορτῆς τῶν Θεοφανείων διατηρεῖται κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους.

Διηγήθη δὲ ἡμῖν τὰ περὶ τῆς τελετῆς ταύτης γέρον ἀρχιερεὺς, οὗ τὸ ὄνομα μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν γνωρισάντων αὐτόν. Ἐφροντίσαμεν δὲ νὰ μὴ παραλίπωμεν μηδὲν ἐξ ὧν περὶ τούτου διηγήθη ἡμῖν.

Εἰς πολλοὺς ἴσως θὰ φανῆ ἡ περιγραφή αὕτη μῦθος. Ἄς λάβωσιν ὅμως ὑπ' ὄψιν οὔτοι ὅτι πλεῖστοι τῶν ὄρειων ἐκείνων κατοίκων οὐδόλως γνωρίζουσι τί πρᾶγμα εἶνε ἡ ἀγία μετάληψις, καὶ ὅτι, ἂν τις ἐξ αὐτῶν μᾶθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὅτι ὑπάρχει τοιοῦτόν τι καὶ ὅτι ἐξ οἴνου παρασκευάζεται, οὐδόλως ὀκνεῖ νὰ τρέξῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως, πρὸς τὴν παρακαλῶν νὰ εἴπῃ: «Δός μου, παπά, κ' ἐμένα καμμιὰ τσότρα μεταλαβιά, νὰ μεταλάβω κ' ἐγὼ σὰν Χριστιανός.» Τοῦτο μόνον ἀρκεῖ, νομίζομεν, νὰ δώσῃ ἰδέαν τινὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀναπτύξεως τῶν μερῶν ἐκείνων.

Ἐν Ἀθήναις, Δεκέμβριος 1878.

ΧΡΙΣΤΟΣ Π. ΤΟΠΑΛΗΣ.

Ο ΩΡΙΩΝ

Κατὰ τὰς παρούσας χειμερινὰς νύκτας ἀνατέλλει, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, μεγαλοπρεπῆς καὶ κολοσσαϊῶς ἀστερισμὸς, εἰς ἃν οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον ὀλεθρίαν ἐπήρειαν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Τὸν ἀστερισμὸν τοῦτον ὠνόμασαν Ὠρίωνα, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ

προήγγελλε τὴν περίοδον τῶν μεγάλων καταιγίδων.

Ὁ Ὀρίων κατέχει μεγίστην ἔκτασιν ἐν τῷ στερεώματι, συνοδεύεται δὲ καὶ ὑπὸ πλείστον ἄλλων μικροτέρων ἀστερισμῶν. Μεταξὺ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν πολυπληθῶν ἀστέρων δύο εἰσὶ πρώτου μεγέθους, πλείστοι δὲ δευτέρου καὶ τρίτου μεγέθους.

Ὁ γίγας, ὃν παριστάνει ὁ ἀστερισμὸς οὗτος, ἦτο, κατὰ τὴν μυθολογίαν, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος ἢ τοῦ Ἰριέως, καὶ τῆς Βύρυάλης, θυγατρὸς τοῦ Μίνως. Μέγας θηρευτὴς, ἔτρεφε πλείστους κύνας θηρευτικούς· ἐντεῦθεν δὲ οἱ γειτνάζοντες ἀστερισμοὶ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ μικροῦ Κυτός. Περιεπάτει καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, ἥς τὰ ὕδατα μόλις ἐκάλυπτον αὐτὸν μέχρι τῆς ὀφρύος· ἐντεῦθεν δὲ ὁ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐκτεινόμενος ἀστερισμὸς τοῦ Ἡριδανοῦ, μυθώδους ποταμοῦ, υἱοῦ τοῦ Νηρέως κατὰ τὸν Ἡσιόδου. Κατεδίωξε τὰς Ἰάδας, αἰτινες ἐξήρθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπως σωθῶσιν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ τὰς ὁποίας ὁ Ζεὺς ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ Ταύρου, καταστερίσας αὐτάς. Προσέβαλε καὶ τὸν Ταῦρον, ἀμυνόμενον διὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐντεῦθεν δὲ ὁ δμώνυμος ἀστερισμὸς. Κρατεῖ τὸν πέπλον τῆς Ἀρτέμιδος, ὃν ἀφῆρασεν ὅτε, συγκυνηγετῶν μετ' αὐτῆς, ἀπεπειράθη νὰ τὴν ἀπαγάγῃ· ἡ θεὰ, ὀργισθεῖσα, ἐξήγαγεν ἐκ τῆς γῆς σκορπίον, ὅστις ἔδρακε τὸν γίγαντα θανατηφόρος, ἐντεῦθεν δὲ ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Σκορπίου, ὅστις ἀνατέλλει καθ' ἣν στιγμὴν δύνει ὁ Ὀρίων.

Ἡ καταστερίσις τοῦ Ὀρίωνος εἶνε ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων. Ἀναφέρεται ἐν τῇ Βίβλῳ τοῦ Ἰωβ.

«*Συνῆκας δὲ δεσμὸν Πλειάδος καὶ φραγμὸν Ὀρίωνος ἠροῦκας.*»

Ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως ἀναφέρει τὸν λαμπρὸν τοῦτον ἀστερισμὸν ὁ Ὀμῆρος, λέγων,

* Ἐν δὲ τὰ τεύχεα πάντα, τίς οὐρανὸς ἔστεφάνωται,
* Πλειάδα; θ' Ἰάδας τε, τό τε σθένος Ὀρίωνος.

Ὁ Ἡσιόδος ἀναφέρει ὡσαύτως τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ὀρίωνος εἰς τὰ Ἔργα καὶ Ἡμέρας.

Ἐάν παρατείνῃ τις νοερῶς τὸ ἐπίπεδον τοῦ Ἰσημερινοῦ, θέλει διέλθῃ τοῦτο ἀκριβῶς διὰ τοῦ τελαμῶνος τοῦ Ὀρίωνος, ὃν ἀποτελοῦσι τρεῖς κατὰ γραμμὴν ἀστέρες δευτέρου μεγέθους. Ἡ δεξιὰ χεὶρ τοῦ γίγαντος κρατεῖ ῥόπαλον· εἰς τὴν ζώνην φέρει ξίφος, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτοῦ βλέπει πρὸς δυσμὰς. Παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κεῖται ὁ ἀστερισμὸς τοῦ λαγωῦ.

Ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἔχει τὸν Ταῦρον, καθ' οὗ ἐπιτίθεται. Ἐπὶ τοῦ Ταύρου κεῖνται αἱ Ἰάδες, αἱ πέντε θυγατέρες τοῦ Ὀκεανοῦ Ἀμβροσία, Κορωνίς, Θεώρη, Αἰσὺλη καὶ Πολυβῶ· ὀλίγον ἀπωτέρω, ἐπὶ τῆς ῥάχους τοῦ Ταύρου, κεῖν-

ται αἱ Πλειάδες, αἱ ἑπτὰ ἀγλαὶ θυγατέρες τοῦ Ἀτλαντος καὶ τῆς Πλειόνης, ἡ Ἀλκυόνη, ἡ Μερόπη, ἡ Κελαινώ, ἡ Ἡλέκτρα, ἡ Στερόπη, ἡ Ταῦγέτη καὶ ἡ Μαΐα.

Ἐν τοιαύτῃ λαμπρῇ συνοδείᾳ διατρέχει τὸ στερεώμα ὁ μεγαλοπρεπὴς ἀστερισμὸς τοῦ περιφήμου θηρευτοῦ, ὅστις, κατ' ἄλλους μυθολόγους, ἔσχε πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ τὴν τύχην τοῦ ν' ἀρπαγῆ ὑπὸ τῆς Ἡούς. Μ. Γ. Α.

ΚΑΤΩ ΤΟ ΦΩΤΑΕΡΙΟΝ!

Ὁ τοῖς πᾶσι γνωστὸς Ἔδισον, ὁ τοῦ φωνογράφου καὶ ἑτέρων εὐφυστάτων συσκευῶν ἐφευρέτης, ἔλυσε ἤδη τὸ ἐπὶ ἔτη συνταράκτον τοῦς φυσικοὺς πρόβλημα τῆς ἐπ' ἀπειρον ὑποδιαιρέσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ εἰς πάσας τὰς οἰκιακὰς χρεῖας. Διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς μηχανῆς δύναται νὰ παραγάγῃ ἀπειρον ἀριθμὸν φωτοβολίας, ἥς ἡ γλυκεῖα καὶ κανονικὴ λάμψις (ὑπερβαίνουσα τὴν τοῦ φωταερίου ὅσον τὸ φωταερίον τὴν τῆς λαμπάδος) καὶ τὸ εὖωνον θὰ γείνωσιν αἰτία νὰ ἐγκαταλίπωσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν διὰ τοῦ φωταερίου φωτισμὸν. Ὁλ. Ἔδισον διὰ συρμάτων ἠλποστέλλῃ τὸ φῶς εἰς πάντα τῆς πόλεως τὰ σημεῖα καὶ εἰς πάσας τῶν οἰκιῶν τὰς ὀφράς. Τὰ σύρματα ταῦτα ὀφείλουσι νὰ εἶνε ἀπομεινωμένα καὶ ὑπὸ τὴν γῆν, ὡς οἱ σωλῆνες τοῦ φωταερίου. Οἱ φανοὶ καὶ οἱ στύλοι τοῦ φωταερίου θὰ χρησιμεύωσι καὶ εἰς τὸ νέον φῶς. Μόνον δὲ τοὺς μυκτῆρας (bees) ἀντικαθιστᾷ ἡ τοῦ Ἔδισον ἐφεύρεσις. Ἐν ἑκάστη δὲ οἰκίᾳ θὰ τεθῆ φωτόμετρον δι' οὗ θὰ μετράται ἡ καταναλισκομένη ποσότης τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, καὶ ἐξ οὗ τὰ σύρματα θὰ διακλαδωθῶσιν εἰς αὐτὴν, προσαρμολογούμενα εἰς μικρὰς τινας συσκευὰς μεταλλικὰς ἀναλογούσας πρὸς ἕναστον φῶς. Πᾶς δὲ ἄνθρωπος ἀγαπῶν τὴν οἰκονομίαν δύναται νὰ ποστέλλῃ εἰς τὴν τοῦ φωταερίου Ἐταιρείαν τὸ φωταερίομετρόν της μετὰ τοῦ φωταερίου! Ἴνα δὲ ἐκλάμψῃ τὸ νέον τοῦτο τοῦ Ἔδισον φῶς ἢ νὰ σθεσθῆ ἄρκει νὰ πιεσθῇ τις μικρὸν τι ἐλατήριον. Τὰ αὐτὰ δὲ σύρματα θὰ φέρωσιν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα καὶ τὴν κινητηρίαν δύναμιν. Διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης θὰ δύναται τις νὰ κινή ῥαπτικὴν μηχανὴν ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, διὰ δὲ τῆς θερμότητος θὰ μαγειρεύωνται τὰ φαγητά. Ἐν γένει δὲ ἔάν τὸ φωταερίον αντικατασταθῆ διὰ τοῦ φωτός τοῦ Ἔδισον θὰ προέλθῃ οἰκονομία ἐπὶ τοῦ παρόντος μὲν 46 τοῖς ἑκατὸν, καὶ βραδύτερον 95! Ὅποια ἀλλοίωσις τῶν πραγμάτων!

Ἦδη δὲ συνεστάθη καὶ Ἐταιρεία πλουσιῶν κεφαλαιούχων συνεννοηθεῖσα μετὰ τοῦ Ἔδισον πρὸς διάδοσιν τῆς ἐφευρέσεώς του.

Μέχρι δὲ τοῦ νῦν ὁ Ἔδισον εἰς οὐδένα εἰπέ τι περὶ τῆς ἐφευρέσεώς του· ἐργάζεται δὲ μό-

νος ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του περιμένων νὰ τύχῃ πρῶτον προνομίον παρὰ πάντων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν καὶ ἔπειτα νὰ τὴν κοινοποιήσῃ. Ὁ Κῆρυξ τῆς Νέας Ἰόρκης γράφει ὅτι ὁ Ἔδισον ἄμα λαβὼν τὰ διπλώματα τοῦ προνομίου σκοπεῖ νὰ φωτίσῃ δωρεὰν πάσας τὰς οἰκίας τῆς ὁδοῦ ἔνθα κατοικεῖ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου του νὰ παρακολουθῆ καθ' ἑκάστην νύκτα τὰς προόδους τοῦ φωτισμοῦ. Εὐθύς δ' ὡς τὰ πάντα παρασκευασθῶσι πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτισμοῦ εἰς Νέαν Ἰόρκην θὰ ἰδρυσθῶσι σταθμοὶ κεντρικοί, ὧν ἡ ἐνέργεια θὰ ἐπεκτείνεται εἰς ἀκτῖνα ἡμίσεος μιλίου. Θὰ διαπερασθῶσιν ἔπειτα σύρματα διὰ τῶν σωλῆνων τοῦ φωταερίου καὶ, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, θὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὸ νέον φῶς καὶ οἱ φανοὶ καὶ πᾶσαι αἱ λυχνίαι αἱ καὶ νῦν ἐν χρήσει.

Γινώμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΔΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάρρασις Γ. Ζωχιοῦ.]

64.

Ἡ ἀλήθεια δὲν ὠφελεῖ τὸν κόσμον τόσον, ὅσον βλάπτουσι αὐτὸν αἱ ὄψεις αὐτῆς αἱ κατὰπλαστοί.

65.

Πᾶς ἀποδίδεται εἰς τὴν φρόνησιν ἔπαινος. Ἐν τούτοις ὅμως δὲν δύναται αὕτη ν' ἀσφαλίσῃ τὸν ἄνθρωπον κατὰ παντὸς συμπτώματος, ἔστω καὶ τοῦ ἐλαχίστου.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δύο σύζυγοι ὀδοιποροῦσιν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χωρίσματος σιδηροδρομικῆς ἀμαξίας.

— Εἶνε καλὴ ἡ θέσις σου; ἐρωτᾷ ὁ σύζυγος τὴν σύζυγον.

— Πολὺ καλὴ.

— Δὲν σὲ πειράζει ὁ ἥλιος;

— Διόλου.

— Δὲν φυσᾷ ἀπὸ τὸ παράθυρον;

— Παντάσῃ.

— Ἐλα λοιπὸν ν' ἀλλάξωμεν θέσιν.

— Διατί, ἀγαπητὲ, δὲν μὲ προσκαλεῖς ἐνίοτε εἰς τὸ σπίτι σου;

— Αἶ. . . νὰ σοῦ εἰπῶ ἐλευθέρᾳ ἡ συντροφιά σου δὲν εἶνε πολὺ διασκεδαστικὴ.

— Τότε λοιπὸν πῶς ἔρχεσαι εἰς τὸ σπίτι μου;

— Ἀλήθεια· ἀλλὰ φεύγω ὅταν θέλω, ἐνῶ εἰς τὸ σπίτι μου θὰ φεύγῃς σὺ ὅταν θέλῃς.

ΑΔΗΘΕΙΑΙ

* Πάντες ἀνεξαιρέτως παντὸς τόπου, πάσης ἡλικίας καὶ πάσης κοινωνικῆς τάξεως οἱ ἄνθρωποι ἀρέσκονται εἰς τὴν κνίσαν τῶν ἐπαί-

νων. Ἡ μόνη μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ εἶνε ὅτι οἱ μὲν ὀφραίνονται εὐχαρίστως μόνην τὴν σὺρναν καὶ τὴν ἀλόην, οἱ δὲ εὐχαριστοῦνται εἰς τὸν καπνὸν οἰουδήποτε θυμιάματος.

* Ἡ πολιτικὴ κατέστη σήμερον ἡ εὐχερῆστερα πασῶν τῶν τεχνῶν. Οἱ πρὶν πολιτικοὶ ἄνδρες ἠναγκάζοντο ν' ἀναζητῶσι διὰ λεπτῶν ψυχολογικῶν ἀναλύσεων διὰ τίνος εἶδους τιμήματος ἠδύναντο νὰ ἐξαγοράσωσιν ἑκάστην συνείδησιν, ἐνῶ σήμερον πάντες ἀγοράζονται διὰ χρημάτων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Νέα Ἰόρκη εἶν' ἐσθνηνομένη μεταξὺ δύο ποταμῶν, οὗ ἕνεκα τὸ μήκος αὐτῆς εἶνε μείζον τοῦ πλάτους καὶ τὰ διάφορα τμήματα ἔνθα ἡ ἀγορὰ ἀπέχουσι τοσοῦτον ἀπὸ τῶν τμημάτων ἔνθα αἱ κατοικίαι, ὥστε συχνότατα οἱ ἄνθρωποι μεταβαίνοντες εἰς τὸ γραφεῖον ἢ τὸ ἐργαστήριόν των εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ διατρέχωσιν ὀδὸν δώδεκα χιλιομέτρων. Ὄθεν πρὸ ἑτῶν πολλῶν ἐκρίθη ἐπάναγκες νὰ κατασκευασθῶσιν ἐναέριοι σιδηρόδρομοι, ἵνα ἡ συγκοινωνία γίνεταί δι' ὁδοῦ κειμένης ὑπεράνω τῆς πόλεως καὶ ἄνευ οἰουδήποτε κωλύματος. Καὶ κατασκευάσθη μὲν τοιοῦτος σιδηρόδρομος ὑπὲρ τὴν ὁδὸν Γερνούιχου, ἀλλ' αἱ ἀμαξοστοιχίαι ἤσαν τοσοῦτον ἀραιαί, ὥστε ἐλαχίστη ἦτο ἡ ἐκ τῆς ἐναερίου ταύτης ὁδοῦ ὠφέλεια. Διὰ τοῦτο πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν ἰδρυσαν σταθμοὺς διὰ μέσου, πρὸς πολλαπλασίασιν τῶν ἀμαξοστοιχιῶν. Νῦν δὲ καταγίνονται νὰ διακλαδωθῶσιν τὸν σιδηρόδρομον περὶ ὅλην τὴν πόλιν. Ἴδου δὲ ὁποῖός τις εἶνε ἐν περιλήψει ὁ ἐν Νέᾳ Ἰόρκῃ ἐναέριος σιδηρόδρομος κατὰ τὰς περιγραφὰς τῶν ἐφημερίδων.

Ἐννοεῖται καὶ περιττὸν εἶνε νὰ εἴπωμεν ὅτι διὰ κλιμάκων ἀνέρχονται οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου. Ἐκεῖθεν δὲ βλέπει τις ὑποκάτω αὐτοῦ οἰκίας, ἀμαξίας, ἀνθρώπους περιπιπτοῦντας κτλ. Τὸ εἰσιτήριον τιμᾶται 55 λεπτῶν οἷα δῆποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἀπόστασις, αἱ δὲ ἀμαξίαι εἶνε βραχυτέρας καὶ στενότερας τῶν συνήθων σιδηροδρομικῶν, ἔχουσαι τὰς θέσεις κατὰ τὰς μακροτέρας πλευράς. Ἀφ' οὗ δὲ οἱ ἐπιβάται καθεσθῶσιν ἡ ἀμαξία ἐκκινεῖ ἐλαφρότατα τρέχουσα.

Ἐάν δὲ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκεῖνον ρίψῃ τις τὸ βλέμμα κάτω εἰς τὴν ὁδὸν αἰσθάνεται φόβον μήπως ἐπισυμβῆ ἐκτροχιάσις. Ἄλλ' εἶνε ἀδύνατον τοιοῦτον δυστύχημα, διότι ἐκατέρωθεν τῶν σιδηρῶν ῥάβδων ὑπάρχει καλῶς προσηλωμένη στερεὰ δοκὸς σχηματίζουσα θωρακεῖον ὕψους 15 ὑπεκατομέτρων, καὶ ἔάν ὁ τροχὸς ἐξέλθῃ ἐκ τῆς ῥάβδου ἀπωθεῖται ὑπὸ τοῦ θωρακείου τούτου. Καὶ περὶ ἄλλων δὲ προφυλακτικῶν μέ-

των θά προνοήσωσιν ἵνα πᾶς φόβος κινδύνου κατὰ τὸ δυνατόν ἐξαλειφθῇ.

Νῦν δὲ ἐργάζονται εἰς τὴν σύστασιν νέας ὁδοῦ, ὥστε μετ' οὐ πολὺ θά ὑπάρχη καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν διπλῆ σειρά βρόδων καὶ αἱ ἀμαξοστοιχίαι θά πολλαπλασιασθῶσιν.

Ἡ ἀμαξοστοιχία ἴσταται ὑπεράνω τῆς πεντηκοστῆς ἐνάτης ὁδοῦ μετὰ δρόμον ἡμισείας μίλις ὄρας, ὃν κοινή τις ἀμαξα διανύει ἐν μιᾷ περίπου ὥρᾳ. Ὄταν δὲ ἀποπερατωθῇ τὸ ὅλον σύστημα τοῦ σιδηροδρόμου, θά ὑπάρχωσι δύο γραμμαί, αἵτινες συνδεόμεναι κατὰ τρία ἢ τέσσαρα σημεία θά περικυκλώσωσι πανταχόθεν τὴν πόλιν ὅλην.

Ὁ ἐναέριος σιδηροδρόμος εἶν' ἐστηριγμένος ἐπὶ στύλων ἐκ χωνευτοῦ μετάλλου. Ἐν τινι δὲ λεωφόρῳ πλάτους 15 μέτρων οἱ στύλοι ἴστανται ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων παρὰ τὰ κράσπεδα ἀπέχοντες ἀλλήλων 16 μέτρα. Ἐκάστη δὲ σειρά βρόδων κεῖται ἐπὶ ὁκοῦ ἐγούσης μὲν μήκος 15 μ., 50, κατὰ δὲ τὰ δύο αὐτῆς ἄκρα στρογγυλῆς ὑπὸ στύλων ὕψους 1 μ., 50.

Τῆ 25 Ἀπριλίου 1878 ἐκυκλοφόρησαν κατὰ πρῶτον αἱ 20 πρῶται ἀμαξαι τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου, χωροῦσαι μὲν 40 ἀνθρώπους, ἔχουσαι δὲ τροχοὺς χαρτίνους μετὰ χαλυβδίνων στεφανῶν. Αἱ ἀμαξοστοιχίαι αἱ σύρουσαι τὰς ἀμαξὰς ταύτας ἔχουσι βάρους ἐξ τόνων καὶ διανύουσι 48 χιλιόμετρα τὴν ὥραν.

Ἐναέριος σιδηροδρόμος ἔχων 2 γραμμάς ἀπαιτεῖ δαπάνην κατὰ μέσον ὄρον 625 000 φράγκων τὸ χιλιόμετρον, ἐν ᾧ ὁ ὑπόγειος σιδηροδρόμος ἐν μεγάλῃ τινὶ πόλει θά ἀπῆται δαπάνην ἐξ ἑκατομμυρίων φράγκων τὸ χιλιόμετρον, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν σταθμῶν καὶ τοῦ ὕλικου.

Οἱ ἐναέριοι σιδηροδρόμοι οἱ διερχόμενοι ὑπεράνω τῶν ὁδῶν καὶ τῶν λεωφόρων βεβαίως ἔχουσι καὶ αὐτοὶ τὰς ἐλλείψεις των καὶ τὰ ἄτοπα των καὶ πολλοὶ ὑπάρχουσι οἱ ψέγοντες αὐτοὺς, ὅτι δῆλα δὴ τὰ μέγιστα θά ἐνοχλῶσι, διερχόμενοι μάλιστα διὰ στενῶν ὁδῶν, θά ἐμποιῶσι δὲ διὰ τοῦ θορύβου των τρόπον εἰς τοὺς ἵππους, οἱ στύλοι των ἐν τισιν ὁδοῖς θά παρακλώσωσι τὴν εὐκόλον συγκοινωνίαν. Ἄλλ' ὅμως οἱ πολῖται χάριν τῆς ἄλλης εὐκολίας ἣν παρέχουσιν οἱ ἐναέριοι σιδηροδρόμοι θά συγχωρήσωσιν αὐτοῖς τὰ πάντα.

Τὸ σπουδαιότατον δὲ τῶν ἐλαττωμάτων εἶνε ὁ θόρυβος τῶν ἀμαξοστοιχιῶν καὶ ἡ ἀντανάκλασις τοῦ θορύβου ὑπὸ πάντων τῶν μεταλλίνων στύλων τῶν ὑποδασταζόντων τὸν σιδηροδρόμον. Οὕτω δὲ θά ὑπάρχη σειρά δονήσεων καὶ ἀλλεπαλλήλων ἤχητικῶν κυμάτων προσβαλλόντων δεινῶς τὰ νεῦρα τῶν παρὰ τὴν ὁδὸν κατοικούντων, αἵτινες δυνατόν νὰ προσβληθῶσι τούτου ἕνεκεν ὑπὸ μεγίστης κοπώσεως,

ὑπὸ ἀϋπνίας, ὑπὸ ἐγκεφαλικῶν νόσων, μηνιγγίτιδος κλπ. Παρεκλήθη δὲ ὁ τοῦ φωνογράφου ἐφευρετής, τὸ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπιστημονικὸν χρηστήριον, νὰ μελετήσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ ἐπινοήσῃ μέσον δι' οὗ νὰ ἀμβλύνηται ὁ θόρυβος ὁ ὑπὸ τῶν δονήσεων τῶν ἀμαξοστοιχιῶν γινόμενος.

Ἄλλ' οἱ φόβοι οὗτοι φαίνονται ἡμῖν εἰς ἄκρον ἐξωγκωμένους διότι οἱ ἄνθρωποι θά συνειθίσωσι τὸν θόρυβον καὶ δὲν θά καταργηθῇ τὸ ταχύτατον τοῦτο τῆς συγκοινωνίας μέσον, δι' οὗ αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως θάπαλλαγῶσι τῆς ἀενάου ἐνοχλήσεως τῶν ἀμαξῶν.

Μετὰ τὰς τελευταίας καὶ ἀκριβεῖς ἀπογραφάς, (λέγει ἡ βιενναία «Γερμ. Ἐφημ.»), αἱ πόλεις τῆς Εὐρώπης ἐτάχθησαν κατὰ τὴν πολυανθρωπίαν ὡς ἐξῆς: «Πληθυσμὸν ὑπερβαίνοντα ἐν ἑκατομμύριον ἔχουσι τέσσαρες πόλεις: Λονδίνον (3 1/2), Παρίσιον (2), Βιέννα (1,050,000), Βερολίνον (1,044,000). Ἐξ πόλεων οἱ κάτοικοι ὑπερβαίνουσι κατὰ τὴν πληθὺν ἡμισυ ἑκατομμύριον: Πετρούπολις (680,000), Κωνσταντινούπολις (650,000), Μόσχα (600,000), Γλασκῶ (548 000), Λιθερπούλ (525,000), Μαγκεστρία (500,000). Πέντε καὶ εἴκοσι πόλεων οἱ κάτοικοι συμποσοῦνται ἀπὸ 200 εἰς 500 χιλιάδας: εἶνε δὲ αὗται: Νεάπολις 425, Βιρμιγγάμη 375, Μαδρίτη 367, Ἀμβούργον 364, Λυὸν 345, Μασσαλία 320, Βαρσαβία 320, Δουβλίνον 315, Βρυξέλλαι 310, Πέστα 300, Ἀμστελὸδαμον 296, Λίδ 292, Σχεφίλδη 275, Βρεσλαβία 240, Ρώμη 230, Λισβώνη 220, Βουκουρέστιον 224, Μόναχον 220, Πάνορμος 220, Βορδῶ 215, Ἐδιμβούργον 215, Βαρκελώνη 215, Κοπεγχάγη 206, Μεδιόλανον 200, Δρέσδα 200. Ἀπὸ 100 ἕως 200 χιλ. κατοίκους ἔχουσιν τεσσαράκοντα μία πόλεις. Τρεῖς καὶ ἑκατὸν πόλεις ἐν Εὐρώπῃ ἔχουσι κατοίκους ἀπὸ 50 μέχρις 100 χιλιάδων: ἑπτὰ καὶ ἐξήκοντα ἔχουσιν ἀπὸ 40 μέχρις 50 χιλιάδων: διακόσιαι δὲ τριάκοντα τρεῖς ἀπὸ 25 μέχρι 40 χιλιάδων.

Ὁ ῥωσικὸς στρατός, ὅστις ἔλαβε μέρος εἰς τὸν τελευταῖον κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμον, συνέκειτο ἐξ 610,000 ἀνδρῶν. Ἐκ τούτων 314,000, ἦτοι πλεόν τοῦ ἡμίσεος, ἐφρονεύθησαν εἰς διαφόρους μάχας, ἢ ἀπεβίωσαν συνεπεῖα τραυματῶν καὶ ἀσθενειῶν.

Κατὰ τὰς δημοσιευθείσας ἐπισήμους ἐκθέσεις, γράφει ἡ «Ἡμέρα» ἐν ἔτει 1877 διεβιβάσθησαν διὰ τῶν ἀγγλικῶν ταχυδρομείων 1,174,828,200 δελτάρια, ἐφημερίδες καὶ βιβλία. 4,873,625 ἐπιστολαὶ ἐπεστράφησαν εἰς τὸ κεντρικὸν ταχυδρομεῖον ὡς μὴ διεβιβάσθησαι. 25,000 ἐπιστολαὶ εἶχον παραδοθῆ ἄνευ ἐπιγραφῆς: ἐξ αὐτῶν δὲ 757 περιεῖχον 214 λ. στ. εἰς χρυσὸν καὶ χαρτονομίσματα καὶ 9,000 λ. στ. εἰς συναλλάγματα, τραπεζιτικὰ γραμμάτια κτλ.

Ἄνευ περιβλήματος ἢ ἐπιγραφῆς εὐρέθησαν κατατεθειμένα ἐν τοῖς ταχυδρομείοις 12,525 δέματα. Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἰρλανδίᾳ ὑπάρχουσιν ἐν συνόλῳ 11,319 ταχυδρομικὰ γραφεῖα: ὑπάρχουσι δὲ καὶ 5,700 γραφεῖα πρὸς ἐκδοσὶν ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν. Δι' αὐτῶν διεβιβάσθησαν ἐν συνόλῳ, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, 27,870,477 λ. στ. Τηλεγραφήματα διεβιβάσθησαν κατὰ τὸ 1877, ἐκτὸς τῶν πεμφθέντων εἰς ἐφημερίδας, 23,868,079: τὰ δὲ εἰς ἐφημερίδας, λέσχας, χρηματιστήρια καὶ ἀναγνωστήρια πεμφθέντα τηλεγραφήματα περιεῖχον 250,000,000 λέξεις. Τὸ προσωπικὸν τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγραφείων σύγκειται ἐκ 45,506 ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Μόνον ἐν Λονδίῳ ὑπάρχουσι 10,633 ταχυδρομικοὶ ὑπάλληλοι, ἐξ ὧν 5,800 ἐν τῷ κεντρικῷ ταχυδρομείῳ.

Ἐκ τινος βιβλίου κατ' αὐτὰς δημοσιευθέντος ἐν Παρίσις καὶ ἐπιγραφομένου «Ἡ Κα Πομπαιδοῦρ», ἀποσπῶμεν τὸ ἐπόμενον τεμάχιον, ἐξ οὗ καταφαίνεται πόσα ἐδαπανήθησαν ὑπὸ τῆς πανισχύρου ταύτης εὐνοουμένης Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ'. Ἡ σημεῖσις δὲ αὕτη τῶν δαπανῶν ἐλήφθη ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ ἐπιστάτου αὐτῆς, ἐν ᾧ ἦσαν καταγεγραμμένα πάντα τὰ τεκνητὰ καὶ τὰ ἀκίνητα αὐτῆς κτήματα.

Καὶ δὴ τὰ τῆς τραπέζης ἀργυρᾶ σκευῆ ἦσαν ἀξίας 537,000 φράγκων, τὰ δὲ χρυσᾶ 150,000. Καὶ οἱ μὲν ἀδάμαντες 1,783,000, τὰ δὲ κοσμήματα καὶ οἱ δακτυλιόλιθοι 800,000, πλὴν ἑτέρων σινικῶν ἀξίας 114,000 καὶ πορκελανῶν ἀρχαίων, τιμωμένων 130,000.

Καὶ αἱ μὲν λινοστολαὶ ἐξετιμῆθησαν 1,000,000, αἱ δὲ ἐσθῆτες 350,000, τὰ δὲ μαγειρικὰ σκευῆ 66,672.

Ἐν τῷ αὐτῷ πίνακι τῶν δαπανῶν εὐρηγται καὶ τινες δαπάναι, ἐξ ὧν δυνάμεθα πῶς νὰ συμπεράνωμεν πόσα ἐδαπάνησε ἡ Γαλλία εἰς τὰς ἐσθῆτας ἢ ἡ μαρκησία Πομπαιδοῦρ προσέφερε συνεχῶς εἰς Λουδοβίκον τὸν ΙΕ' ἐν ταῖς ἐξοχαῖς αὐτῆς. Ἐδαπάνησε λοιπὸν ἐν δεκαεννέα ἔτεσιν 600,000 φράγκων εἰς ἀγορὰν λαμπάδων καὶ πλεόν ἢ 150,000 εἰς φανούς καὶ ἄλλα μηδαιμινὰ πράγματα.

Οἱ ἵπποι, τὰ ὄχηματα καὶ τὰ φορεῖα ἦσαν ἀξίας 1,800,000 φράγκων, αἱ δὲ δαπάναι τῆς φορβῆς ἐν δεκαεννέα ἔτεσιν 1,300,000 καὶ αἱ τῆς πολυτελοῦς στολῆς τῶν θεραπόντων 250,000 καὶ αἱ τοῦ πατρὸς τῆς μαρκησίας 400,000.

Ἡ μαρκησία Πομπαιδοῦρ εἶχεν ἰδίαν κατοικίαν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῶν Βερσαλλίων καὶ ἑτέραν ἐν Φονταίνεβλῶ κατὰ τὸ διάστημα καθ' ὃ ὁ βασιλεὺς ἐξήρχετο εἰς θήραν. Ἄλλ' αὐταὶ δὲν ἐξήρχον εἰς τὴν ἀπληστον καὶ δαπανητικὴν αὐτῆς φύσιν: δι' ἧς ἠγόρασε πρῶτον μὲν τὸ κτήμα Κρεσί 650,000 φράγκων, ἔπειτα δὲ ἵνα ἐπεκτείνῃ αὐτὸ προσέλαβε μετ' οὐ πολὺ τὸ Δω-

ναὶ μετρήσασα 140,000, τὴν Μαγενβίλλην 25,000, τὸ Τρεὸν 40,000 καὶ τὸ Σαρρεμῦ 24,000 φράγκων.

Αἱ δὲ ἐπισκευαὶ μετὰ δύο ἔτη κατεβρόχθισαν 700,000 φράγκων. Κατεσκεύασαν παμμέγιστα ἀναχώματα, ἔκτισαν διώρυγας μετὰ συγκρατημάτων ἐκ πέτρας πελεκητῆς, ἤγειραν ὄρη τεχνητὰ, πάντα δὲ ταῦτα ἐπερατώθησαν μολίς τῷ 1751, ὅτε ὁ βασιλεὺς μετέβη εἰς Κρεσί ἀκολουθούμενος ὑπὸ μέρους τῆς αὐλῆς.

Ἡ μαρκησία ἠγόρασεν ἔπειτα τὸ Μοντροῦ, ὅπερ παρεούθως μεταπωλήσασα ἠγόρασε τὴν παρὰ τὰς Βερσαλλίας ἑπαυλιν Λασίλ 260,000 φρ.

Τῷ 1750 οἰκοδομεῖται τὸ ἐν Βερσαλλίαις Ἐρμητικὸν ἐνδιαιτήμα ἐπὶ γηπέδου ἐξήκοντα στρεμμάτων, δωρηθέντος αὐτῇ ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Τῷ δὲ 1752 ἐπὶ ἑτέρου γηπέδου, δώρου ὡσαύτως τοῦ βασιλέως, οἰκοδομεῖται διὰ 250,000 φράγκων τὸ μέγαρον τὸ καλούμενον νῦν τῶν Δεξαμενῶν, οὗ ὁ διάδρομος ἔγε κατ' εὐθείαν εἰς τὰ ἀνάκτορα.

Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ἠγόραζεν 730,000 φράγκων ἐν Παρίσις ἐν τῷ Προαστείῳ τοῦ Ἀγίου Ὀνωρίου τὸ μέγαρον Ἐβραϊ, τὸ νῦν Ἡλύσιον, καὶ τέλος ὠκοδομεῖτο τὸ περιλάλητον μέγαρον τῆς Καλῆς Θέας, ὅπερ κατεβρόχθισεν ἀνόητα ποσά.

Κατὰ τοὺς μετριοτάτους ὑπολογισμοὺς ἡ μαρκησία Πομπαιδοῦρ ἐξήλιωσε τὴν Γαλλίαν ἐν 19 ἔτεσιν (1745-1764) 36 ἑκατομμύρια φράγκων, τριτῆστιν, ὑπολογιζομένης τῆς τότε ἀξίας τοῦ ἀργύρου, διακόσια ἑκατομμύρια σημερινῶν φράγκων!

Ἐφημερίς τις γαλλικῆ, ποιουμένη λόγον περὶ τῶν δαπανῶν τούτων, παρατηρεῖ λίαν ὀρθῶς ὅτι ἡ εὐνοουμένη Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ' ἐδαπάνησε κατ' ἔτος αὐτῇ καθ' αὐτὴν πλείονα τῶν σήμερον δαπανωμένων εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, τοὺς 9 ὑπουργοὺς, τοὺς 527 βουλευτὰς καὶ τοὺς 300 γερουσιαστὰς, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀποδοχῶν τῶν δύο προέδρων τοῦ Κοινοβουλίου.

Ἀπίστευτος εἶνε ἡ ὀφέλεια, ἣν αἱ μέγισται τῶν ἐφημερίδων ἐν τῷ παλαιῷ καὶ τῷ νέῳ κόσμῳ, κατ' ἔσχην δὲ αἱ ἀγγλικαὶ καὶ αἱ ἀμερικανικαὶ, πορίζονται ἐκ τῶν διαφορῶν δημοποιήσεων, ἃς δημοσιεύουσι καθ' ἑκάστην. Ὁ καθηγητὴς Holloway ἀνήγγειλε πρῶτον τὰ γνωστὰ αὐτοῦ καταπότια τῷ 1837: πέντε ἔτη ὕστερον ἐπλήρωσεν εἰς δημοποιήσεις 400,000 φράγκων: τῷ 1845 ἐπλήρωσε διπλασίονα: τῷ 1851 ἐδαπάνησε 400,000, τῷ 1855 περὶ τὰς 600,000, τῷ δὲ 1877 ὑπὲρ τὰς 800,000. Ἄλλὰ καὶ ἐκ τῆς μεγάλης περιουσίας ἣν ἐκτήσατο, προσήνεγκεν ὑπὲρ τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων 11,600,000! Οἱ πωληταὶ ἀπρητισμένων ἱματίων Μωσῆς καὶ υἱὸς δαπανῶσι

κατ' έτος εις δηλοποιήσεις 200,000 φράγκων· τσαυτά δέ και ο Ιατρός 'Ιόγγε δια τὸ γνωστόν αὐτοῦ σπλαγῶδες ἔλαιον, τὸ κοινῶς λεγόμενον λάδι τῆς μουρούνας. Διὰ τὴν ἀγγελίαν τῶν χρειῶδων εἰς τὰς κλίνας καταναλίσκουσιν ὁ Χήφ και υἱὸς 120,000, ὁ δὲ βάρπτης Νίχολς διὰ τὰ προϊόντα τῆς τέχνης του 100,000 φρ. κατ' ἔτος. Ὁ ἀρωματοπώλης και φαρμακοπώλης Χαμβόλδ ἐν Νέα Ἰόρκη καταχωρίζει τὰς ἀγγελίας του εἰς τριςχιλίας ἡμερηΐδας δαπανῶν καθ' ἑβδομάδα 40,000. Πρὸ τινων μηνῶν, ἀντὶ μιᾶς μόνης ἔκτενος και κεκαλλωπισμένης ἀγγελίας ἐπλήρωσε 15,000. Ἐπὶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, τῆ ἡμέρα, ὅτε ἀφίκετο εἰς Νέα Ἰόρκη ἡ εἰδικαίς περὶ τῆς πτώσεως τῆς 'Ρισμόνδης, προσήνεγκε τῷ ἐκδότῃ τοῦ «Κήρυκος» 20,000 φράγκων ἀντὶ μιᾶς ὅλης σελίδος· ἀλλ' ἡ προσφορά του δὲν ἐγένετο δεκτὴ δι' ἑλλειψιν χώρου. Οἰκοθεν νοεῖται, ὅτι οἱ ἐπὶ ἀδρᾶ ἀμοιβῆ γινόμενοι διὰ τῶν ἡμερηΐδων γνωστότεροι, συλλέγουσι ταχέως και περιουσίαν κολασσαίαν. Ὁ καθηγητὴς Holloway λ. γ. λέγεται ὅτι ἔχει περιουσίαν 40,000,000 φράγκων.

Ἐκ τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀγγέλλονται εἰς τὴν «Ἐφ. τῆς Γενεύης» δύο ἀπουδαιότατα βιομηχανικὰ και ἐμπορικὰ σγέδια, ἡ διόρυξις τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Πανάμας, ἧς αἱ δαπάναι προὔπελογισθησαν εἰς 500,000,000 φράγκων, και νέα παγκόσμιος ἔκθεσις ἐν Νέα Ἰόρκη κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. Ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου σχεδίου διεπέρανε τὰς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀντιναυάρχου Δανιήλ Ἀμμεν και τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ Οὐάις· τὸ δεύτερον σγέδιον δὲν εἶνε εἰσέτι ὡρισμένον.

Ἐκ Αἰτίας τῆς Περούας ἀγγέλλεται, ὅτι ὁ πρὸ πολλῶν ἐτῶν αὐτόθι ἐγκαταστάς γερμανὸς χημικὸς Στείνβαχ κατώρθωσε νὰ ἐφεύρῃ νέαν φωτογραφίας μέθοδον, ἧτις θὰ ἀναστατώσῃ τὴν τέχνην τοῦ πρώτου εὑρετοῦ Λαγέρ. Ὁ Στείνβαχ ἀλείφει τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ κατόπτρου διὰ χημικοῦ μίγματος, ὅπερ αὐτὸς ἐπενόησεν, τὸ δὲ κατοπτρον διατηρεῖ διὰ παντὸς ἦν δεικνύει εἰκόνα. Ὁ εὑρετὴς ἐπώλησεν ἤδη ἐν Ἀμερικῇ τὸ προνόμιόν του ἀντὶ 400,000 ταλήρων.

Εἰς Ἀναφροσθη.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Γλυκίσματα δηλητήρια.

Καὶ τὰ γλυκίσματα ὑπόκεινται εἰς παντοειδεῖς παραποιήσεις και νοθεύσεις. Διὰ τοῦτο πρέπει πάντοτε νὰ ἔχωσιν ἀγνὴν τὴν γεῦσιν τοῦ καρποῦ, ὅστις εἶνε ἡ βᾶσις αὐτῶν. Ὅσακις δὲ λείπει ἡ γεῦσις αὐτῆ, δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ εἰπωμεν ὅτι τὸ γλυκίσμα εἶνε παραπεποιημένον και νενοθευμένον. Ἐβεβαιώθη δὲ ὅτι εὑρέθησαν ἐν διαφόροις τῆς Ἑσπερίας ἀγοραῖς πωλούμενα

γλυκίσματα κατασκευασμένα ἐκ βερυκόκκων, ὧν τὰ δύο τρίτα ἦσαν γεροκολλόκων και τὸ ἐν μόνον τρίτον βερύκακκα. Ὁσαύτως δὲ και πηκτὴ (πελτές) πορτοκαλλίων οὐδ' ἔχνος πορτοκαλλίου ἔχουσα, ἀλλὰ κατασκευασμένη ἐκ γογγυλίδων και μόνων. Ἐὰν λοιπὸν ἐπιθυμῆτε νὰ ἔχητε γλυκίσματα καλὰ και γνήσια πρέπει νὰ τα κατασκευάζετε μόνοι σας, ἀποφεύγοντες τὰ ἔξωθεν ἐρχόμενα ἔτοιμα. Πρὸς τοῦτο δὲ οὐ μόνον τῶν καρπῶν καλὴ ἐκλογή πρέπει νὰ γίνηται, ἀλλὰ και τῆς ζαχαρέως. Καὶ ἰδοὺ διατί·

Κυρία τις κατασκευάσει πικτήν φραγκοσταφύλων μετὰ πολλῆς ἀκριβείας και τέχνης. Ὅτε δ' ἐκένωσε τὸ γλυκίσμα παρετήρησεν ἐν τῷ βάζει τοῦ ἀγγείου ψήγματα μαύρα σκληρὰ και βαρέα, ὡς μίαν δρᾶκα περίπου. Ἐξετασθέντα δὲ ἀνευρέθησαν ὅτι ἦτο μόλυθος. Ἀλλὰ τοῦ εὑρέθη βεβαίως περιεῖχτο ἐντὸς τῆς ζαχαρέως, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς γενομένης παρευθὺς ἐρεύνης. Ἰδοὺ δὲ πῶς συμβαίνει·

Οἱ πωλοῦντες ἐν Εὐρώπῃ τὴν ζάχαριν συντρίβοντες τὰ μεγάλα τεμάχια τῆς ζαχαρέως συναγοῦσι τὰ τρίμματα ἐντὸς μεγάλων δοχείων και τὰ πωλοῦσι τὴν ἐποχὴν τῆς κατασκευῆς τῶν γλυκισμάτων. Τινὲς δὲ τούτων συντρίβουσι τὴν ζάχαριν ἐπὶ τραπέζης κεκαλυμμένης διὰ λεπτοῦ στρώματος μολύβδου, ἵνα ἀμβλύνηται ὁ κρότος, και μὴ ἀναπηδῶντα τὰ τρίμματα διασκορπίζονται. Ἐννοεῖται δ' ὅτι εὐκολώτατα ἀποκόπτονται τεμάχια λεπτότατα ἐκ τοῦ μολυβδίνου ἐπικαλύμματος τῆς τραπέζης, ἅτινα ἀναμιγνύονται μετὰ τῆς ζαχαρέως. Καὶ τὸ ποσὸν τῶν τεμαχίων τούτων εἶν' ἐνίοτε οὐκ εὐκαταφρόνητον. Διότι χημικὸς τις διηγεῖται ὅτι εὑρεν ἐντὸς ἐνὸς χιλιόγραμμου (312 $\frac{1}{2}$ δραμίων) ζαχαρέως ἀγδοήκοντα ὑποχιλιόγραμμα (2 $\frac{1}{2}$ δράμια) μολύβδου. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἐν τοῖς καρποῖς περιεχόμενα δξέα ἐπηρεάζοντα τὸν μόλυθον συντείνουσιν εἰς παραγωγὴν μολυβδόχων ἀλάτων, ἅτινα πάντα εἶνε δηλητηριώδη, ἐννοεῖ πᾶς τις πόσον εἶνε κινδυνώδης ἡ χρῆσις τῆς τοιαύτης ζαχαρέως και τῶν δι' αὐτῆς κατασκευαζομένων παντοειδῶν γλυκισμάτων.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐπιθυμεῖτε τὸ φῶς τῆς λυχίας σας νὰ εἶνε ζωηρότερον και λαμπρότερον χωρὶς και νὰ καταναλίσκεται πολὺ ἔλαιον; Οὐδὲν τούτου ἀπλούστερον και εὐκολώτερον, ἀρκεῖ μόνον νὰ μεταχειρίζησθε ἐλλύχνια (φτίλια) ἐμβραχέντα πρότερον πολλὴν ὥραν ἐντὸς ὄξους και ξηρανθέντα ἔπειτα ἕως οὐ ἀραιρεθῇ και ἡ ἐλαχίστη ὑγρασία. Τοῦτο δὲ ἐφαρμόζεται εἰς οἶαν δῆποτε λυχίαν, εἴτε πρόστυχον εἴτε πολυτελῆ, εἴτε ἐλαίου εἴτε πετρελαίου εἴτε οἴνοπνεύματος.

[Μία φίλη τῆς Ἑστίας].